Leto XXIV., št. 69 | Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt | Ljubljana, petek 24. marca 1944 | Preis — Cena 1.— L

Upravništvo Ljubljana Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Inseratni oddelek Ljubljana Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25. 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključna zastopstva za Italijo in inozemstvo UPI S. A. MILANO

Računi za ljubljanske pokrajine on poštno-čekovnem zavodu št. 17 749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno »Ponedeljkom Jutrom« Lir 36.50

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22. 31-23 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

74 Terror-Flugzeuge abgeschossen

Schwere wechselvolle Kämpfe im Süden der Ostfront — 40 Sowjetpanzer vernichtet — Neue Feindangriffe auf Cassino zusammengebrochen — Terrorangriffe auf Berlin und Frankfurt am Main

Aus dem Führerhauptquartier, 23. März. DNB Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf der Krim wurden Angriffe der Sowjets bei Kertsch und am Ssiwasch-Brückenkopf von deutschen und rumänischen Truppen abgewiesen.

Schwächere feindliche Angriffe gegen unsere Brückenköpfe am unteren ukrainischen Bug sowie einige Übersetzversuche blieben erfolglos.

Zwischen dem mittleren ukrainischen Bug und dem Dnjestr, am Dnjestr selbst und im Raum Proskurow-Brody toben weiter schwere wechselvolle Kämpfe mit überlegenen feindlichen Kräften. 34 feindliche Panzer wurden dabei abgeschossen. Unteroffizier Rodewald im Nachrichtenzug eines Grenadierregiments vernichtete in diesen Kämpfen innerhalb von 45 Minuten 5 sowjetische Panzer im Nahkampf.

Die Besatzung von Kowel schlug erneute Angriffe der Bolschewisten zurück und schoss von zehn in die Stadt eingedrungenen feindlichen Panzern sechs ab.

Nordwestlich Kowel brachten unsere Truppen den vordringenden Feind nach hartem Kampf zum Stehen. Südöstlich Witebsk scheiterten erneute von Panzern unterstützte Durchbruchsversuche der Sowjets.

An der Narwafront griff der Feind mehrfach vergeblich an.

In den schweren Abwehrkämpfen im Süden der Ostfront hat sich das Grenadierregiment 850 unter Führung von Oberstleutnant Schmid besonders hervorgetan.

Bei Cassino brachen mehrere von Panzern unterstützte Angriffe gegen den Nordteil des Ortes in unserem zusammengefassten Abwehrfeuer zusammen.

An der Adriaküste wurden feindliche Vorstösse abgewiesen und bei erfolgreichen eigenen Stosstruppunternehmen mehrere Stützpunkte des Gegners in die Luft gesprengt.

Nordamerikanische Bomber - Verbände griffen am 22. März unter Ausnützung einer geschlossenen Wolkendecke die Reichshauptstadt an und warfen ohne Erdsicht wahllos Spreng- und Brandbomben auf mehrere Wohngebiete. Trotz ungünstiger Abwehrbedingungen wurden durch Flakartillerie 19 feindliche Flugzeuge, darunter 13 viermotorige Bomber, abgeschossen.

Nach Störangriffen einiger feindlicher Flugzeuge auf Orte in Mitteldeutschland unternahmen britische Bomberverbände in der letzten Nacht Terrorangriffe auf Orte des Rhein-Main-Gebietes, besonders Frankfurt/Main. Im Stadtgebiet entstanden beträchtliche Schäden. Die Bevölkerung hatte Verluste. Nachtjäger und Flakartillerie vernichteten hierbei 55 viermotorige Terrorbomber.

Oberleutnant Becker, Flugzeugführer in einem Nachtjagdgeschwader, schoss in einem Einsatz allein 5 feindliche Bomber ab.

Deutsche Kampfflugzeuge griffen Einzelziele in London mit guter Wirkung an.

Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine brachten vor der holländischen Küste von drei erfolglos angreifenden feindlichen Flugzeugen zwei zum Absturz und schossen das dritte in Brand.

74 terorističnih letal sestreljenih

Težki izprememb polni boji na jugu vzhodnega bojišča — 40 sovjetskih oklopnikov uničenih — Novi sovražnikovi napadi na Cassino so se zrušili — Teroristični napadi na Berlin in Frankfurt ob Meni

Führerjev glavni stan, 23. marca. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Nemške in rumunske čete so na Krimu zavrnile sovjetske napade pri Kerču in ob predmostju pri Sivašu.

Slabši sovražnikovi napadi na naša predmostja ob spodnjem ukrajinskem Bugu in nekateri poizkusi, da bi prekoračil reko, so ostali brez uspeha.

Med srednjim ukrajinskim Bugom in Dnjestrom, na Dnjestru samem in na področju Proskurov, Brodi divjajo dalje težki izprememb polni boji z nadmočnimi sovražnikovim silami. V njih smo sestrelili 34 sovražnikovih oklopnikov. Podčastnik Rodewald iz poročevalskega voda nekega grenadirskega polka je v teh bojih v 45 minutah uničil v boju iz bližine pet sovjetskih oklopnikov.

Posadka Kovlja je odbila ponovne boljševiške napade in je izmed desetih oklopnikov, ki so vdrli v mesto, uničila šest bojnih voz.

Severnozapadno od Kovlja so naše čete po hudih bojih zaustavile napredujočega sovražnika. Južnovzhodno od Vitebska so se izjalovili z oklopniki podprti sovjetski poizkusi proboja.

Na bojišču pri Narvi je sovražnik večkrat zaman napadel.

V težkih obrambnih bojih na jugu vzhodnega bojišča je zaslužil posebno pozornost 850. grenadirski polk pod vodstvom podpolkovnika Schmida.

Pri Cassinu se je v našem strnjenem obrambnem ognju zlomilo več z oklopniki podprtih napadov na severni del mesta.

Ob jadranski obali smo zavrnili sovražnikove sunke in smo z lastnimi uspešnimi akcijami udarnih čet pognali v zrak več sovražnikovih opor.šč.

Severnoameriški bombniški oddelki, ki so izkoristili strnjene oblake, so 22. marca napadli državno prestolnico ter vrgli, ne da bi videli cilje na zemlji, tja v en dan rušilne in zažigalne bombe na več stanovanjskih predelov. Kljub neugodnim obrambnim pogojem je protiletalsko topništvo sestrelilo 19 sovražnikovih letal, med njimi 13 štirimotornih bombnikov.

Po motilnih napadih nekaterih sovražnikovih letal na kraje v srednji Nemčiji so britanski bombniški oddelki v pretekli noči izvršili teroristične napade na kraje rensko-menskega področja, zlasti na Frankfurt ob Meni. V mestu je nastala pomembna škoda. Prebivalstvo je imelo izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so ob tej priliki sestrelili 55 štirimotornih bombnikov.

Nadporočnik Becker, pilot izte nočnih lovcev, je med bojnim poletom sam sestrelil pet sovražnikovih bombnikov.

Nemška bojna letala so napadla z dobrim uspehom posamezne cilje v Londonu.

Zaščitna vozila vojne mornarice so zbila dve izmed treh brezuspešno napadajočih sovražnikovih letal, tretje pa zažgala.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 23. marca. Finsko vojno poročilo javlja: S kopnih bojišč ne moremo javiti nič posebnega. Naši bombniki so z dobrim uspehom napadli sovražnikova oporišča.

Najtežje bombe na London

Posledice nemških letalskih napadov

Berlin, 22. marca. Močne sile nemških bojnih letal so izvedle, kakor javlja današnje vojno poročilo, v prvih jutranjih urah 22. marca ponovno strnjen napad na London. V slabe pol ure so vrgli nad področje angleške prestolnice številne zažigalne in rušilne bombe težkega in najtežjega kalibra. Na ciljnem ozemlju so opazovali silovite detonacije, ki so jih povzročile težke rušilne bombe. Zadnji nemški valovi so že utegnili opazovati številne manjše in večje požare, ki so se nekateri po vsem videzu razvili v površinske požare. Načrtne izvedbe nemškega napada ni mogla preprečiti močna sovražnikova obramba.

Stockholm, 22. marca. Novi velenapad oddelkov težkih nemških bojnih letal na London prizadeva angleškemu tisku velike skrbi. Celo Reuter je moral v svojem prvem poročilu v sredo zjutraj priznati, da je bilo odvrženih na London veliko število zažigalnih in rušilnih bomb.

Na glede na skope uradne objave je list »Sunday Chronicle« priobčil zanimive podrobnosti, ki dopuščajo sklep, kako slabo in potrto razpoloženje vlada med londonskim prebivalstvom Škoda in človeške žrtve, pravi neki komentar o nemškem letalskem napadu, že popolnoma zadostujejo da so prepričali slehernega, da je treba pričakovati še več od Nemcev in je edino pametno, če se pravočasno privadimo na to. Sicer pa list zelo toži, da londonski starši, ki so pred kratkim pripeljali domov svoje evakuirane otroke, zelo obžalujejo to lahkomiselnost, ker sedaj ni več mogoče podvzeti novih ukrepov za evakuiranje Notranji angleški promet je namreč mnogo preobremenjen.

Po vesteh švicarskih dopisnikov priobčuje list »Cassandre« v Bruslju značilne podrobnosti o posledicah nemških letalskih napadov na London Tako je poročal neki švicarski novinar da so morali zapreti velik del pristanišča, ker je bilo tam zadetih več poslopij. Tudi kraljeva mornariška akademija je popolnoma zgorela. Deloma so popolnoma razrušeni električni transformatorji in kanalizacijske naprave, toda ne samo London, temveč tudi predmestja, so bila močno poškodovana Dočim je londonsko prebivalstvo, zaključuje švicarski dopisnik, še nekako bilo prenašalo prve nemške letalske napade, je tokrat ob prvem alarmu panično zbežalo v zaklonišča in postaje podzemskih železnic.

Amsterdam, 22. marca. Kakor javlja angleška poročevalska služba, so v sredo objavili v Londonu da je bilo nekje v Angliji pri šolanju zaradi eksplozije razstreliva ubitih 29 ameriških vojakov, 8 pa ranjenih.

Ameriški letalski napad na Berlin

Berlin, 22. marca. V opoldanskih urah 22. marca so ameriški bombniški oddelki pod močno lovsko zaščito napadli, izkoriščajoč slabo vreme nad severno Nemčijo, stanovanjske okraje mesta Berlina. Bombe so bile vržene brez vsakega razmeda na zemljo. Povzročile so škodo in izgube med prebivalstvom. Nemška letalska obramba je bila zelo ovirana zaradi močne oblačnosti in gostega snežnega meteža.

Siloviti letalski boji nad severno Nemčijo

Berlin, 23. marca. O današnjih dopoldanskih urah so prileteli nad severozapadno in severno nemško ozemlje oddelki severnoameriških bombnikov, ki jih je spremljalo izredno mnogo enomotornih in dvomotornih lovcev. Z nemškimi lovskimi in rušilnimi oddelki so se razvili siloviti letalski boji. Nemci so ameriške bombnike napadli že ob njihovem prihodu. Doslej so javili že o mnogih ameriških letalih, ki so v letalskih bojih strmoglavili na tla.

Preosnova vlade na Madžarskem

Dosedanji madžarski poslanik v Berlinu Sztojay imenovan za ministrskega predsednika in zunanjega ministra

Budimpešta, 23. marca. Madžarska poročevalska agencija MTI je v sredo popoldne objavila naslednje uradno poročilo:

Da bi v okviru splošnega vodstva vojne v trojni zvezi združenih evropskih narodov proti skupnemu sovražniku stale Madžarski ob strani in da bi zlasti z mobilizacijo vseh sil ter ustvaritvijo obsežnejše zaščite ojačile učinkovito pobijanje boljševizma, so na podlagi medsebojnega sporazuma prišle na Madžarsko nemške čete.

Na mesto dosedanje vlade, ki je odstopila, je njegova Visokost gospod kraljevski namestnik poveril sestavo nove vlade dosedanjemu poslaniku v Berlinu Sztojayu.

Vlada je sestavljena takole:

ministrski predsednik: **Döme Sztojay;**

minister brez listnice in zastopnik ministrskega predsednika: **Jenö Racz,**

notranji minister: **Andor Jaross;**

fin. minister: **Lajos Remenyi-Schneller;**

minister za industrijo: **Lajos Szasz;**

minister za trgovino in promet: **Antal Kunder;**

minister za poljedelstvo in prehrano: **Bela Jurczek;**

pravosodni minister in začasni zastopnik ministra za prosveto in vere: **Istvan Antal;**

vojni minister: **Lajos Csatay.**

Obe zavezniški vladi sta sporazumni, da bodo podvzeti ukrepi omogočili, da se bo v smislu starega prijateljstva in bratstva v orožju med nemškim in madžarskim narodom izvršila čim popolnejša mobilizacija vseh madžarskih pomožnih sredstev za dosego končne zmage skupne stvari.

Veesenmayer imenovan za poslanika in pooblaščenca Reicha na Madžarskem

Berlin, 23. marca. DNB. Na predlog ministra za zunanje zadeve v. Ribbentropa je imenoval Führer za poslanika in pooblaščenca velikonemškega Reicha na Madžarskem dr. Edmunda Veesenmayerja. — Dosedanji nemški poslanik na Madžarskem von Jagow je bil pozvan na službo v zunanje ministrstvo.

Kaj pravijo na Wilhelmstrasse o dogodkih na Madžarskem

Berlin, 23. marca. O priliki objave madžarskega poročila o izvršenih izpremembah na Madžarskem in objave o imenovanju novega nemškega poslanika in pooblaščenca za Madžarsko Veesenmayerja so na Wilhelmstrasse tako komentirali dogodke, da imajo nemške čete, ki so prispele na Madžarsko, predvsem vojaške cilje, da bodo namreč stale Madžarski ob strani v boju proti boljševizmu, mobilizirale vse madžarske sile in ustvarile na tem strateško važnem ozemlju vso potrebno zaščito. Zastopnik zunanjega ministrstva je zlasti poudaril, da se je razmestitev nemških čet izvršila v popolnem sporazumu s pooblaščenimi madžarskimi činitelji.

Sestava nove madžarske vlade dokazuje, da so se končnoveljavno izjalovili znani poizkusi sovražnih sil, da bi razkrojile madžarsko politično življenje. V zvezi s tem je treba opozoriti, da so židovski in ostali znani vplivi na Madžarskem često onemogočili pravemu razpoloženju ljudstva, da bi prišlo do izraza, dočim so znali zagotoviti svojemu defetističnemu stališču močan poudarek. Angloameričani so stavili na razkrojevalno delo teh elementov na Madžarskem velike nade. Zato so jih iz inozemstva podpirali in podžigali z izredno veliko propagando. Tudi v nekaterih nevtralnih državah kjer so gotovi krogi prav z zadovoljstvom opazovali omenjene tendence, ki so se kazale na Madžarskem, opažamo zaradi razvoja v Budimpešti in na Madžarskem veliko potrtost. V teh nevtralnih državah pač niimajo dovolj razumevanja za boj proti boljševizmu, ki danes bolj kakor kdajkoli prej dviga svojo glavo. V zvezi s tem so na Wilhelmstrasse navedli več motilnih vesti iz zavezniških virov, ki jih je deloma objavil tudi tisk nekaterih nevtralnih držav in ki so zaradi razvoja na Madžarskem ki je postal sedaj političnemu opazovalcu popolnoma jasen, razkrile kot brezpredmetne propagandne spletke.

V zvezi s tem je zanimivo, da priznava potrebo nemških korakov celo ona stran, ki je nikakor ne moremo označiti kot Nemcem prijazno. Tako je n. pr. danes izjavil Karolyi, da so bili nemški ukrepi na Madžarskem strateška nujnost. Madžarska armada ni dovolj močna, da bi v primeru potrebe ščitila Karpate. Enako piše tudi britanski tisk da je šlo tu za nujno strateško potezo Nemčije.

Ob robu so na Wilhelmstrasse opozorili še na to, da prav oni krogi, ki so zagovarjali na Madžarskem anglofilsko politiko in so negativno gledali na skupni boj proti boljševizmu, ne uživajo v Londonu, kakor dokazuje današnje pisanje angleškega tiska, nikakih simpatij. »Times« jih imenuje oportuniste, ki so se več let navduševali za drugo politično smer; drugi komentarji pa pravijo, da je razvoj na Madžarskem pač pravično plačilo za te kroge.

Glasovi madžarskega tiska opozarjajo, da se je razvoj odigral prav ob 25 letnici boljševiške revolucije na Madžarskem in da nudi jamstvo, da se dogodki, ki so se odigrali marca l. 1919, ne bodo nikdar več ponovili.

Ob koncu poudarjajo na Wilhelmstrasse, da so sedaj prišle na Madžarskem do vodstva one sile, ki vidijo tradicijonalno nalogo Madžarske v obrambi vseh nevarnosti z vzhoda. Stališče nemškega poslanika v Budimpešti, ki je dobil naslov pooblaščenca nemškega Reicha, označujejo posebna pooblastila, ki jih je dobil v okviru skupnih naporov za ojačenje skupnega vojevanja.

K preosnovi vlade na Madžarskem

Budimpešta, 23. marca. O dogodkih na Madžarskem piše diplomatski dopisnik TP-ja:

Imenovanje nove madžarske vlade, ki ji načeluje dolgoletni madžarski poslanik v Berlinu pl. Sztojay in ki se odlikuje z udeležbo pomembnih mož narodnega gibanja, nam dokazuje pričetek novega obdobja madžarskega razvoja. Vladna preosnova ni nastala iz strankarskih razlogov, temveč bolj zaradi problemov, ki jih je silam trojnega pakta povzročilo dejstvo te petletne vojne in ki naravno veljajo tudi za tako važno državo, kakor je Madžarska. Zahteva, ki se zaradi sedanjega stanja vojne tako rekoč javlja sama od sebe, je ojačenje sodelovanja med zavezniki, vse vojnih naporov in naravno tudi doprinosov vsake posamezne države trojnega pakta. Prisotnost nemških čet na Madžarskem služi prav temu namenu in v tem smislu so potekli tudi nedavni razgovori med Führerjem in kraljevskim namestnikom Horthyjem, katerih posledica je bilo imenovanje Veesenmayerja kot diplomatskega zastopnika na Madžarskem, ki je istočasno pooblaščenec Reicha, dočim je kraljevski namestnik imenoval novo vlado, sestavljeno iz zanesljivih in narodno usmerjenih mož, ki uživajo njegovo zaupanje in ki so v sredo popoldne prisegli in prevzeli svoje posle. Očitno je, da se ta vlada bistveno, da, celo načelno razlikuje od prejšnje. V njej je predvsem z ministri Raczem, Jarossom in Kunderjem zastopana na odločilnih mestih narodna Imredyjeva skupina. Ti ministri, namreč namestnik min. predsednika, notranji minister in minister za trgovino, pripadajo skupini, ki je bila doslej v najostrejši opoziciji in ki je že več let močno zastopala stališče ojačenega sodelovanja z Nemčijo in povečane madžarske udeležbe v vojni. Poleg tega kaže imenovanje dolgoletnega poslanika v Berlinu Sztojaya, v čigar poslovno dobo spada vse ojačenje nemško-madžarskega prijateljstva ter sodelovanja, skupno s pristopom Madžarske k protikomunističnemu in k trojnemu paktu da namerava nova madžarska vlada v ojačeni meri izgraditi odnose z Nemčijo.

Iz tega pa je tudi razvidno, da vladna izpremememba v Budimpešti, čeprav bo imela pomembne notranjepolitične posledice, ki se bodo očitovale na vseh notranjih področjih madžarskega naroda, ne predstavlja v zunanjepolitičnem pogledu ničesar senzacijonalnega. Med Nemčijo in Madžarsko obstoja globoko prijateljstvo obeh narodov, ki ga malenkostno število nekaterih elementov ni nikdar moglo resno motiti, in ki bo tudi v bodoče osnova nemško-madžarskih odnosov. Edino, kar je novega, je sigurnost, da se bo nemško-madžarsko sodelovanje in vojaško tovarištvo zaradi izpremenjenih notranjih predpogojev hitreje in močneje razvijalo ter doseglo vidne dejanske učinke, kar je očividno cilj sporazuma med Führerjem in kraljevskim namestnikom, s katerim sta oba državna poglavarja skupno določila to ureditev. Za to obstojajo tako za ojačeno sodelovanje kakor za notranji madžarski razvoj najboljši izgledi, sporazum pa služi skupnemu cilju, namreč zmagi nad sovražniki trojnega pakta na vzhodu in na zapadu.

Ministri nove madžarske vlade

Budimpešta, 23. marca. Novi namestnik ministrskega predsednika Jenö **Racz** je bivši šef madžarskega generalnega štaba in bivši vojni minister. Pripada Imredyjevi stranki madžarske obnove in splošno velja za borca za narodno obnovo svoje domovine.

Andor **Jaross**, novi notranji minister je bil v bivši češkoslovaški vodja madžarske manjšine in nato v budimpeštanski vladi minister za priključene pokrajine. Tudi on pripada Imredyjevi stranki. Znan je kot velik nasprotnik liberalizma in židovstva ter se je zavzemal za narodno obnovo Madžarske proti razruševalnim kapitalističnim in židovskim silam v madžarskem duhovnem in gospodarskem življenju.

Vojni minister Lajos **Csatay** je bil že v Kalayevi vladi, v kateri je zavzemal svoj sedanji položaj tudi že finančni minister Lajoš **Remenyi-Schneller**, ki je eden izmed najuglednejših madžarskih gospodarskih in finančnih strokovnjakov.

Novi pravosodni minister **Antal** je bil v stari vladi pravosodni minister. Bil je najožji sodelavec Gömbösa in član antisemitskega pokreta za zaščito rase. Poleg tega se je proslavil kot narodni vodja dijaštva po svetovni vojni.

Lajos **Szasz**, sedanji minister za industrijo, je bil v stari vladi minister za oskrbo. Je strokovnjak za proračun in javno preskrbo.

Bela **Jurczek**, minister za poljedelstvo in preskrbo, ima izredne zasluge pri zvišanju madžarske poljedelske proizvodnje. Kot ugleden strokovnjak uživa na Madžarskem posebno spoštovanje.

Minister za trgovino in promet Antal **Kunder** je nov član madžarske vlade. Udeležil se je že boja proti boljševizmu Bele Khuna kot pripadnik madžarske manjšine. V prejšnjih vladah je bil minister za trgovino in promet ter vodja urada za zunanjo trgovino.

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 23. marca. Na jugu vzhodnega bojišča so se izjalovili slabši, ob spodnjem ukrajinskem Bugu z vzhoda in severovzhoda proti nemškemu predmostju ob Nikolajevu izvršeni sovjetski napadi, nemške čete pa uspešno nadaljujejo protinapade za očiščenje zapadnega brega in so boljševike, ki so jih obkolile pri Novi Odesi, vrgle še dalje nazaj.

Na vdornem področju med srednjim Bugom in Dnjestrom je sovražnik po razmestitvi svojih sil pričel z novimi napadi. Njegovi klini, ki so prodrli do Dnjestra, so skušali utrditi in razširiti mesta, na katerih bi ga mogli prekoračiti Istočasno so nadaljnji boljševiški oddelki napadli južnovzhodne in severnozapadne zaporne pasove. V obeh smereh so se gibali glavni sunki v območje železnice, ki poteka med Bugom in Dnjestrom. Sovražnikove napade so Nemci zajezili ali pa odbili. Močnejše sunke je usmeril sovražnik na Žmerinko. Začasno obkoljena posadka porušenega mesta se je prebila proti severozapadu in vzpostavila zvezo z glavno bojno črto.

Med Proskurovom in Tarnopolom je sovražnik prav tako napadel z močnimi pehotnimi in oklopniškimi oddelki Na Proskurov je pritiskal s severa in zapada. V istih smereh je napadal tudi Tarnopol. Dočim so Nemci ponekod sovražnikove napade krvavo odbili, so drugod njihovi protisunki proti napredujočim boljševikom še v teku.

Severno od Brodov vrše Nemci protinapade proti prodirajočemu sovražniku. Tu so boljševiki izvedli obsežen manever, da bi se izognili težkim izgubam v Kremenških gorah. Zato so s svojimi klini prišli z jugovzhoda do ceste Dubno—Brodi. Tudi tu so zavili proti jugozapadu in so po dovozu novih ojačenj napadli v smeri proti Brodom. Severno od mesta so naleteli na žilav odpor nemških grenadirjev, ki so prešli v več protinapadov in ki so v izprememb polnih bojih zadali sovražniku težke izgube in ga zadržali. Enako hude borbe kakor pri Brodih se bijejo pri Kovlju, čigar posadka je znova odbila vse sovražnikove napade.

Letalstvo je na jugu vzhodnega bojišča, razen pri Kerču, kjer so bojni in strmoglavni letalci uničili nekaj polno natovorjenih prevoznih čolnov ter oklopnike in protiletalsko topništvo, s posebno močnimi oddelki poseglo v boje med Bugom in Dnjeprom ter na področju Žmerinka—Tarnopol. Uničilo je vozila, številne oklopnike in topove, in porušilo pri napadih na boljševiške oskrbovalne zveze neki prehod preko reke ter berdičevski kolodvor.

Na južnem robu Pripjetskih močvirij se je sovražnik po svojih težkih krvavih izgubah, ki jih je dobil prejšnje dni omejil na krajevne sunke, ki mu zopet niso prinesli nikakih uspehov.

V severnem odseku vzhodnega bojišča je, razen manjših spopadov zapadno od Nevlja in ob Narvi, vladal mir, pač pa so oživeli boji na visokem severu. Pri napadu dveh sovražnikovih polkov v kandalaškem odseku so izgubili boljševiki okrog 400 padlih in ranjenih ter mnogo strojnic in ročnega orožja Podonavski gorski lovci so med napadom na neko sovražnikovo oporišče na murmanskem bojišču uničili okrog 100 boljševikov ter privedli ujetnike.

Boji v Italiji

Berlin, 23. marca. V sredo je prišlo na predmostju pri Nettunu do obojestranskega živahnega izvidniškega in udarnega delovanja v istem okviru kakor prejšnjega dne. Na južnem bojišču so Angloameričani pri treh napadih uporabili tudi nekaj oklopnikov, katerih posadke so tvorili vsaj deloma Američani ali Britanci, dočim imajo še večno Novozelandci, Indijci ter Maročani nalogo, da se meter za metrom borijo za cassinske razvaline. Tudi z vzhoda proti Cassinu izvršeni razbremenilni napadi niso mogli preprečiti naravnost grozotnih krvnih izgub te napadalnih divizij, ki niso mogle premagati nobenega nemškega odpornega gnezda.

Iz ostalih odsekov bojišča javljajo o slabših sunkih britanskih čet ob jadranski obali. Na področju severnovzhodno od Ariellija so bili važni le zaradi velikih izgub, ki so jih imeli napadalci. Nemške udarne čete so s protisunki uničile ali zavzele več britanskih oporišč.

Rumunski narod za obrambo Besarabije

Bukarešta, 22. marca. »V trenutku, ko je Dnjestr znova ogrožen, se vsi Rumuni združujejo v sveti prisegi, da ne bodo borbe nikoli opustili in ne bodo štedili svoje krvi, da zagotovijo vsemu rumunstvu svobodo Besarabije«, piše »Porunca Vremii«, ki dostavlja, da mora biti rumunsko prebivalstvo med Dnjestrom in Karpati branjeno z vsemi silami, ki jih premore narod Če kdo v svoji »neozdravljivi naivnosti« meni, da bo mogoče rešiti rumunstvo s politiko podložnosti, potlej se lahko sedaj ponovno prepriča o absurdnosti takšnega političnega gledanja. Komunizem predstavlja zgolj ojačeno obliko raznarodovanja, katere višek se vedno zrcali v odgonu v Sibirijo.

Kmetje, vaščani! Poiščite staro železo in ga izročite skupnosti za blagor vas samih in za blagor vašega bližnjega!

Beseda o naprednosti

Izmed najbolj priljubljenih in seveda tudi najbolj oguljenih fraz komunističnih agitatorjev in sploh simpatizerjev OF je fraza o »naprednosti« ali — kakor se sami izražajo po tuje — o »progresivnosti« početja OF. S to splošno frazo skušajo že kar v naprej pritisniti pečat »nazadnjaštva' ali — kakor spet sami pravijo po tuje — »reakcionarstva« vsem, ki se z njimi ne strinjajo. V svoji podrobni agitaciji, zlasti ko se še bore za posameznika, ki ga skušajo speljati v svoje vode, gredo še dalje in pripovedujejo svojim žrtvam, da hočejo enkrat za vselej odpraviti iz slovenske politike nekdanjo delitev med »klerikalce« in »naprednjake«, iz slovenskega slovarja pa stari pojem »naprednjaka«, češ da se za njim skriva samo stari liberalec. Zato oni niso več »napredni«, temveč »progresivni«, češ da je to tisti novi politični pojem, ki danes navdušuje množice vsega sveta, ker da je v enaki meri sprejemljiv za vse, ki so zares za obči napredek človeštva. Kjer pa s tem razlaganjem ne uspejo, tam se kaj radi — zlasti nasproti lahkovernim »naprednjakom« — poslužijo druge agitacijske zvijače, češ da se borijo predvsem proti »klerikalizmu« in da bi že zato moral biti vsak »naprednjak« z njimi. Kje je pač tu doslednost?

Zlaganost ofarske fraze o naprednosti pa se nikakor ne kaže samo v tej, recimo, agitacijskih nerodnosti. Bistvo je drugje. Predvsem je treba ugotoviti, da nam Slovencem beseda »napredek« vendarle več ali vsaj bolj po domače pove kakor beseda »progres«, ki so jo komunisti izvlekli iz slovarčka tujk samo zato, da bi slepili nepoučene, ki naj bi v tej komunistični »progresivnosti« videli nekaj več kakor v »naprednosti« drugih, ki se zavzemajo za resnični napredek človeštva na vseh področjih. Da bi prikrili svoje resnične cilje, so se za svojo agitacijo oprijeli fraze o »ljudski demokraciji«, prav tako kakor so se v iste namene oprijeli fraze o »progresivnosti« namesto »naprednosti« **Oboje je torej samo slepilo, za katerim ni nobene prave vsebine — razen tiste, ki jo krije v sebi program vsake komunistične stranke, pa naj bo organizirana kjer koli na svetu: duhovno in telesno zasužnjenje narodnih množic.**

Izraz »naprednost« je obči pojem, ki nam obeležuje sleherno težnjo po stvarnem (in ne samo agitacijskem) napredku človeške družbe, od najnižjih do najvišjih družbenih celic. Iz zgodovinskega razvoja vemo, da se moramo samo v tej težnji po napredku zahvaliti za čedalje popolnejše (»naprednejše«) oblike človeškega življenja in da je bilo naprednih pokretov v vseh dobah vedno dovolj, da so kljub vsem oviram korak za korakom izsilile splošno resnično napredovanje človeštva. Prav tako pa vemo, da **gonilni motor teh naprednih pokretov nikdar ni bil komunizem. Tudi po Marxovem manifestu iz leta 1848 se napredna gibanja niso osredotočevala okrog marksizma, saj se je ta omejeval samo na rušilno (destruktivno), ne pa na ustvarjajoče konstruktivno delo, ki naj bi človeštvu pokazalo sadove marksističnega »napredka«. Tudi boljševiška revolucija je prinesla samo sovjetski eksperiment, ki pa kljub 25 letom svojega trajanja ni pokazal nič drugega kakor to, da je komunizem kot družabni red neustvarljiv.**

Ne glede na to si mora vsak narod zase, v kolikor teži res po napredku v sodobnem smislu, zastaviti najprej načelno vprašanje ali je za njegov napredek krvava revolucija zares tako nujno potrebna, kakor to načelno trdi marksizem. Na to vprašanje je že večina narodov odgovorila negativno, ne da bi zaradi tega smel kdo reči, da ti narodi ne marajo napredka. Prav tako je znano, da poznajo vsi civilizirani narodi celo vrsto prav sodobno naprednih pokretov, ki niso komunistični. Oče marksizma Karl Marx je deloval pred sto leti in nihče ni tako nepoučen in nespameten, da bi trdil, da se po Marxu ni rodil več noben napreden duh. **Nasprotno, resnične pobornike občega človeškega napredka najdemo samo v nekomunističnih vrstah, to pa iz enostavnega razloga, ker se komunizem mimo načela o nujnosti revolucije kot pogoju za obči napredek družbe še ni povzpel do nobene druge zamisli, metode ali taktike za uresničenje pravega napredka.** Marksistična dogmatičnost in znana ozkosrčnost, združeni s popolno nestrpnostjo, sta razen tega že od nekdaj ovirali sleherno pobudo in kratili vse oblike svobode, ki so najbolj zdrav temelj slehernega resničnega napredka. Komunizmu manjkajo torej temeljni elementi za »progresivno delovanje.

Postavljati na splošno napredek v odvisnost od revolucije, ki je sama po sebi izrazito uničujoča, pa se pravi pahniti narode v stanje, ki ima vse pogoje za revolucijo. **Pri večini evropskih narodov bi pomenilo to nazadovanje ne pa napredek.**

V tem smislu je komunizem pokazal svojo »naprednost« tudi pri nas, ko je požgal in izropal slovensko zemljo, pahnil slovensko ljudstvo, ker ni bilo »zrelo« za revolucijo, na rob propada in zdecimiral našo življenjsko silo, da bi potem na razvalinah vsega tvarnega in duhovnega bogastva, ki si ga je naš narod ustvaril skozi stoletja stalnega prizadevanja za svoj obči napredek, gradil svoj novi red pod videzom neke »naprednosti«. Kakšne naprednosti vendar? Naprednosti nasproti čemu? Nasproti tistemu, kar je naš narod že imel, ali samo nasproti tistemu, kar je naš narod zaradi »nujnosti« revolucije izgubil?

Komunistični revolucionarni eksperiment v naših krajih nam najbolj drastično kaže vso zlaganost komunističnega »napredka«. In ker so konkretni dokazi zgovornejši od vseh teoretičnih, je fraza o »naprednosti« OF zavita v tuje slepilo o »progresivnosti«, za slovenski narod res samo fraza brez življenjskega pomena. Po svojih mislih in dejanjih so bolj napredni od komunističnih »progresivcev« celo vsi tisti, ki so nasedali komunistični frazi o »naprednosti« le zato ker so se pač čutili »naprednjake«. Še bolj seveda drži to za vse tiste, katerih napredni nazori so tako izklesani in zgrajeni, da nikdar niso podlegali komunističnim frazam o »progresu«, ker si svoj »progres« zares konkretno in pozitivno zamišljajo in ne šarijo z njim samo kot s frazo.

Nadaljnji razvoj nam bo še bolje pokazal, da **pravih naprednjakov Slovenci ne bomo našli med komunisti, temveč samo tam, kjer so se pozitivne in konstruktivne sile postavile v resnično službo naroda, da bi mu s svojim ustvarjajočim, ne pa rušilnim, delom pripomogle k resničnemu napredku v povezanosti z našim bogatim duhovnim izročilom.** Samo na teh zdravih temeljih bo jutri mogoča tudi naša obča tvarna in duhovna obnova, pri kateri se bomo lahko zanašali samo na svoje zares napredne sile. Med temi pa ne bo komunistov. Kdor po izkušnjah zadnjih dveh, treh let še vedno veruje v »naprednost« ali »progresivnost« OF in komunizma, samo potrjuje, da se je za vselej izbrisal iz vrst pravih naprednih ljudi, verjetno samo zato ker v njem sploh ni volje za delo na občem slovenskem napredku. Kar je zdravo in nepokvarjeno, pa bo prav pri naši obnovi pokazalo svojo naprednost — v mislih in dejanjih. In to bo ogromna večina slovenskega naroda!

V kolikor pa se OF za slepljenje naivnežev še vedno sklicuje na potrebo »borbe proti klerikalizmu«, ponavljamo, da je ta njena fraza ne le v nasprotju s frazo o pobijanju nekdanje delitve na »klerikalce« in »naprednjake«, temveč tudi v nasprotju z gonilnimi silami v ozadju tega pokreta. **Ali so namreč komunisti sprožili svoj »osvobodilni« pokret na primer tudi v Črni gori ali Srbiji ali drugod na Balkanu zaradi »borbe proti klerikalizmu«? Tako naivno menda res nihče več ne misli zlasti odkar je titovščina tako jasno pokazala svoje prave namene. »Naprednost« ofarstva in vse titovščine, pa tudi komunističnih podvigov drugod je bila, je in bo samo v surovi borbi za oblast.**

Naprednost je lepa reč, toda le za tistega, ki je ne nosi samo na jeziku. Samo takšna naprednost bo tudi narodu koristila. Vse drugo je le puhla fraza. **A. S.**

Nova goljufija nemških sovražnikov

Bern, 22. marca. Potem, ko je atlantska listina doživela popoln polom in je s pomočjo sovjetske diktature postala naravnost prava burka, se je ameriški zunanji minister Hull spustil v novo varanje narodov, ki bi naj bolje ustrezalo izpremenjenemu položaju. Hull si krčevito prizadeva najti način, da bi se Zedinjene ameriške države in Sovjetska zveza mogle zediniti in bi tako sleherni prišel na svoj račun.

Hull utemeljuje svojo novo politično svetovno goljufijo s tem, da je potrebno »končati zmešnjavo in napačno tolmačenje ameriškega stališča v javnosti ter ojačiti izpolnjevanje določb atlantske listine.« V podrobnostih zatrjuje da temelji zunanja politika Zedinjenih držav na politiki »dobrih sosednih odnosov med narodi na podlagi svobode, enakosti, pravičnosti in pravnosti«. Z veliko kretnjo prehaja ameriški zunanji minister preko dejstev, ki naravnost bijejo v obraz njegovi hinavski izjavi. Ali pa je morda hotel Hull imenovati izsiljevalno politiko, ki jo Washington vodi in uganja nasproti ibero-ameriškim državam, »politiko dobrih sosednih odnosov«? V tem pogledu podaja ameriški imperijalizem šolski primer zlaganosti njegovih političnih načel in dokazuje svetu, kaj razumevajo v Washingtonu pod besedami »svoboda, enakost, pravičnost in pravnost«. Tudi poizkusi pritiska proti Finski in Irski razkrinkavajo Hulla kot prav nesramnega goljufa ki poizkuša preslepiti svet z visoko donečimi frazami in s tem zakriti brutalno resničnost in brezobzirni yankejevski imperijalizem.

Kar pa Hull nadalje priporoča za ohranitev svetovnega miru, se lahko imenuje le stara, že davno zaprašena politična šara, ki se je že po prejšnji svetovni vojni izkazala kot popolnoma nazadnjaška in brezmiselna. Tako ponovno predlaga Hull »mednarodno zbornico«, kateri naj bi bile predložene »mednarodna nesoglasja med posameznimi narodi, ki ogražajo mir« in ki naj bi poizkušala s pogajanji doseči poravnavo. Vse takšne spore, ki ogražajo svetovni mir, naj bi razsojalo »mednarodno sodišče«. Vse to niso nikake nove ideje, temveč vse prej svoje stare že zavržene politične teorije, katerih edini cilj je nasuti narodom peska v oči in jim pridigati mirovne ideologije ki jih sploh ni. Vse to je zgolj pročelje, za katerim se skriva brezvestna zatiralna in izkoriščevalna politika imperijalizma, ki je skupna yankejem in boljševikom, ter seveda tudi Angležem.

Samo po sebi razumljivo ni pozabil Hull v svojem programu niti običajnih fraz o »mednarodnem sodelovanju« in kar še drugega spada k govoričenju goljufov iz Bele hiše. Hull poizkuša po stari metodi zvabiti svet na limanice in zato zopet enkrat zahteva »popolno ravnopravnost med narodi, najsi so veliki ali majhni« in označuje načelo enakopravnosti kot »edino možno podlago sistema bodoče varnosti sveta«. Kajpak naj bo vsak narod svoboden in »naj tudi sam odloča o obliki in podrobnostih svoje vladavine«. Zelo značilno pa je, da nato takoj sledi omejitev, da je ta odločitev možna le v toliko v kolikor »ne spravlja ogražanja varnosti drugih narodov«. To naj bi bil verjetno most za boljševike. Očividno ni prišlo Hullu na misel, da se to govoričenje nikakor ne strinja z boljševiško osvojevalno politiko ki se ne meni niti za enakopravnost kaj šele za obliko vladavine drugih narodov, temveč kratkomalo po svojih načrtih boljševiziranja Evrope napada brezobzirno države, ki si jih hoče priključiti, jim jemlje sleherno lastno življenje sleherno samostojnost in jih po boljševiških metodah zasužnjuje. Prav ti zadnji Hullovi predlogi jasno dokazujejo, kaj tiči za njegovimi predlogi, ki so pač zgolj preračunani za lovljenje norcev.

Vse za svobodo in neodvisnost Hrvatske

Zagreb, 22. marca. Na zborovanju hrvatske vseučiliške mladine je med drugimi govoril tudi vojni minister Vokić. V svojem govoru, ki je žel viharno odobravanje, je poudaril brezpogojno potrebo, da se doprinesejo za svobodo in neodvisnost države še večje žrtve kakor doslej.

Dobesedno je dejal: »Ni važno, kaj je bil ta ali oni pred 10. aprilom l. 1941., torej pred proglasitvijo hrvatske države. Tudi ni važno, komu in kje je ta ali oni prej oddal svoj glas, važno pa je, kako in koliko danes hrvatski mož in hrvatska žena doprinašata za skupnost. Brez širokogrudnega puščanja v nemar vseh teh malenkosti ne moremo doseči srečne in zdrave bodočnosti hrvatskega naroda.«

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Fleischabgabe auf den Abschnitt »14-Mr«

Verbraucher bekommen am Samstag, den 25. d. M. bei ihren Metzgern zu 15 dkg Rindfleisch gegen Abgabe vom Abschnitt »14-Mr« der von dem SVA ausgegebenen Lebensmittelkarten. Die Kunden bei den Metzgern von der Anfangsbuchstabe L—Ž bekommen auf denselben Abschnitt auch 5 dkg Fleischerzeugnisse.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesa na odrezek »14-Mr«

Potrošniki bodo prejeli v soboto 25. t. m. pri svojih mesarjih 15 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezka »14-Mr« marčeve živilske nakaznice, izdane od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Potrošniki, prijavljeni pri mesarjih od črke L—Ž, dobijo na isti odrezek tudi 5 dkg mesnih izdelkov.

Sejte oljne rastline

Vsem kmetovalcem in vrtnarjem priporoča in naroča kmetijski oddelek pokrajinske uprave, naj zaradi pridobivanja jedilnega olja sejejo letos čim več sončnic in buč ali kake druge oljne rastline. Vsi znaki namreč kažejo, da bo preskrba prebivalstva z maščobami čedalje težja in da bomo v kratkem skoro popolnoma navezani na lastno proizvodnjo. Zato moramo napeti vse sile, da bomo pridelali doma čim več tega dragocenega hraniva.

Pripravlja se posebna naredba, s katero bodo vsi lastniki kmetijskih zemljišč obvezani posejati določeni del (približno 1/10) površine njiv z oljnimi rastlinami. Za naše razmere je najbolj priporočati sončnice in buče.

Mislite že sedaj, kje boste prihranili to površino in kako boste uredili svo mladno setev, da boste imeli potreben prostor za sončnice. Kmetovalci na Barju, ki so minulo leto sejali sončnico, so bili z uspehom zelo zadovoljni.

Pridelovalci bodo prejeli poleg določene odkupne cene, ki bo v primeri s cenami za žito znatno višja, **za vsakih 25 kg oddanega semena 1 liter olja po določeni maksimalni ceni**, razen tega pa še polovico vseh na oddano množino semena odpadajočih oljnih tropin. Vestni pridelovalci pa bodo deležni še nekaterih drugih ugodnosti.

Pridelovanje oljnih rastlin je združeno za kmetovalca z znatnimi gospodarskimi koristmi. Predvsem je olje izmed vseh vrst maščob človeku najprikladnejša, najlaže prebavljiva in za marsikoga, ki nima zdravega želodca, za one, ki bolehajo na vnetju žolčnega mehurja, pa edina maščoba, ki jo smejo uživati. Pridelovanje rastlinske maščobe je tudi cenejše kakor pa pridelovanje svinjske masti, ker moramo krmiti prašiča z dragimi krmili, ki jih je treba najprej pridelati na njivi. Danes, ko kmetovalcu tako zelo manjka tečnih krmil, je posebno ugodno tudi to, da dobi ob oddaji semena oljne tropine, ki so najboljše in najizdatnejše tečno krmilo za molzno živino. Če dodamo osnovni krmi dnevno 1 kg oljnih tropin, se poveča molznost krav za okrog 4 litre mleka

Setev oljaric je torej važna in nujno potrebna za vse, tudi najmanjše posestnike in tudi za one, ki obdelujejo samo majhno površino vrtne zemlje. Vsaka tudi najmanjša množina olja, ki jo bomo pridelali, bo prav prišla v sedanjih težkih časih.

Sporočite takoj, najkasneje pa do 10. maja, svojemu občinskemu uradu površino, ki jo nameravate zasejati s sončnico oz. bučami in pa skupno površino svoje obdelovalne zemlje (njive, vrt, vinograd, travniki). Pravočasno bomo še objavili, kje boste dobili potrebno seme in vse ostale podrobnosti.

Od dne do dne se večajo potrebe. Darujte zato čimprej za Zimsko pomoč!

Ogromen izbruh Vezuva

Madrid, 22. marca. Prof. Giuseppe Imbo, vodja observatorija na pobočju Vezuva je izjavil, da izbruha po njegovih cenitvah vulkan vsako uro do milijona kubičnih metrov lave, vendar pa ni verjetno, da bo tolikšno bruhanje lave trajalo več dni. Boji se, da bo mesto Carcola do srede zvečer obdano od lave. Kot naslednji kraji so ogroženi San Giorgio, Cremano in Portici. Na nasvet profesorja so takoj pričeli izpraznjevati Carcolo.

Imbo je nadalje izjavil, da bruha Vezuv sicer še z nezmanjšano silovitostjo, da pa doslej ni bilo nikakih znakov, da zavzema eksplozíven značaj. Verjetno je bil dosežen višek sedanjega izbruha v ponedeljek in torek zvečer, ko je okoli 17.30 in zopet okoli 20.30 bruhal vulkan ogromne množine lave, prahu in dima. Imbo je izračunal, da je lavo metalo 1.200 čevljev visoko, dim pa eno miljo.

Izšel je

marčev roman Dobre knjige

V dovršenem prevodu Vladimirja Levstika prinaša Dobra knjiga ta mesec zanimivi roman znanega francoskega pisca Octava Aubryja.

NAPOLEONOVA VELIKA LJUBEZEN

(MARIJA WALEWSKA)

Naročniki DK lahko dvignejo novi roman ob običajnih poslovnih urah v naši upravi v Narodni tiskarni, oni pa, ki se jim romani dostavljajo na dom, bodo tudi marčevega prejeli te dni, ako ga še niso.

Kdor na Dobro knjigo ni naročen, lahko dobi Aubryjev roman v naši upravi ali v kateri koli knjigarni po ceni 13.— lir za broširano in 28.— lir za vezano knjigo.

Še je čas za spreobrnitev

Iz včerajšnje objave Prevoda o prodajanju mesnih jedi v gostinskih obratih izhaja, da se postopno uvaja vedno strožji režim pri pobijanju črne borze in sploh vseh kršitev prehrambenih predpisov. Ob tej priliki smo prejeli z merodajnega mesta naslednji apel, ki bo gotovo naletel na hvaležen odmev pri ogromni večini prebivalstva in tudi ne bo zgrešil vtisa pri onih, katerih se neposredno tiče.

Četrt leta je že preteklo, odkar ste brali naš dobronamerni opomin pod naslovom »Tudi črni borzi bije dvanajsta ura«. Zares nismo pričakovali, da bodo naše očetovske besede ne le ostale brez odmeva, celo posmehovali so se nam, kakor bi pripovedovali pri stalnem omizju plehke dovtipe in bi ne stali sredi zagrizene borbe za boljšo bodočnost človeštva.

Da ostanemo pri naši prispodobi, moramo žal priznati, da živi mnogo Ljubljančanov še vedno po zgledu nesrečnih tovarišev potopljenega mesta Vrbe. Mar zares nočete uvideti, da nismo zapisali naših dobro mišljenih besed za ljudsko zabavo. V zadnjih dneh pa doživljajo že nekateri prav na svoji lastni koži bridko resničnost le-teh, mnogi drugi jim pa bodo že sledili. Od pipe sodčka že kaplja! Zagotavljamo pa vse, da bomo to pipo, če bo treba ne le povsem odprli, da, tudi izdrli jo bomo. Volenti non fit iniuria! (Kar ste iskali, to imate!)

Sedaj je konec naše nad polletne potrpežljivosti! Nikar ne mislite, da je bila ta le jasno znamenje naše slabosti odnosno naše nemoči: potrpežljivost je bila le znamenje našega dobrega srca. Tudi dober oče ne seže takoj za ogledalo po brezovko, temveč opazuje svojega ljubljenca in mu zlepa prigovarja. Tako tudi mi vam, naši ljubi Ljubljančani Črnoborzijanci, opustite vaše umazane posle, dovolj je že hudih pregreh, prepolni so že vaši žepi smrdljivih zaslužkov! Zaključite čimprej vaše temno knjigovodstvo in nikar ne dopustite, da ga bomo morali zaključevati mi! Resnično vam povemo, hudo slabo boste odrezali.

Na deželi grabite po nedovoljenih cenah skupaj mleko in zavajate kmeta pri obvezni oddaji mleka na kriva pota, v mestu pa nimajo dojenčki njihove edine hrane dovolj, postajajo rahitični in mrjo zato da si prilasti zanje namenjeno mleko presiti požeruh s pritihotapljenim denarjem. Če že kje, drži v tem primeru v polni meri svetopisemsko opozorilo: »Ne peči kozlička v mleku niegove lastne matere!« Kdor ne spoštuje božjih zapovedi, ga kmalu zgrabi tudi maščevalna roka oblastva.

Nihče naj ne poreče svoji kosmati vesti: Tako pač moramo delati, da vsi ne pomrjemo od lakote. Zdaj smo pa zamenjali naše vloge: Mi smo poslušalci, vi nam pa pripovedujete hudo ponesrečene dovtipe. Eno si pa za vselej zapomnite: nismo ne gluhi ne slepi! Še je čas za spreobrnitev, jutri bo nemara že prepozno. Pa še eno vam povemo na uho: vaših kaznovanih someščanov še ni dosegla vsa teža razsrjene pesti, kakor bi utegnil kdo misliti, temveč je bila to še vedno očetovska božajoča dlan.

Gospodarstvo

Položaj prehrane na Danskem in Švedskem

Beograjska »Donauzeitung« prinaša serijo člankov o položaju prehrane v posameznih državah. V naslednjem prinašamo iz tega lista vsebino člankov, ki se nanašata na Dansko in na Švedsko:

Mrzlo racioniranje na Danskem

Neki pregovor pravi: »Nemec živi, da lahko dela, Šved jé, da lahko pije, Danec živi, da lahko jé«. To je v vseh treh točkah pretirano, vendar ni oporekati, da so Danci od nekdaj nagnjeni, posvečati pozornost materialni strani življenja. Pri tem je seveda upoštevati tamošnje klimatske razmere. Če se Italijan zadovolji s testeninami in sadjem, s tem še ni dokazano, da lahko Danec izhaja brez svinjske pečenke. Toda s severa piha na Danskem vedno oster veter in pozimi vlada hud mraz. Danec potrebuje močnejšo hrano. Tako se je na Danskem razvila dobra meščanska kuhinja, kjer je sočivje redko kakor kuhan krompir v Franciji.

Kdor pride iz strogo racionirane srednje Evrope v Kodanj in sedi v kakšni luksuzni restavraciji, dobi vtis, da je prišel v oazo. Pri tem pozablja, kako malo je takih Dancev, ki si lahko privoščijo hrano v luksuzni restavraciji. Povprečni Danec je navezan na obroke, ki mu pripadajo. Tako dobi na primer 1 in pol kilograma masla in 1 in pol kilograma sladkorja na mesec. Več si normalni potrošnik ne more kupiti, kajti cene na črni borzi so za 200 odstotkov višje in tudi blaga je na črni borzi malo. Oskrba z mesom je bila v zimi 1942-43 nezadostna in mesa v Kodanju skoraj ni bilo dobiti. Medtem se je položaj zboljšal. V pokrajini je bilo le redko kdaj opaziti pomankanje. Seveda pa tudi tam ni mogoč nakup mesa in mesnih izdelkov v neomejenih količinah, četudi je potrošnja mesa na Danskem večja kakor kjer koli v Evropi. Racioniranje mesa je le deloma uvedeno. To nudi gotove prednosti, kadar je na trgu dovolj mesa, gre pa na škodo potrošnikov ob dnevih, ko je trg slabo založen. Potrošnik nima pravice za nakup določenih količin in nikoli ne ve, ali si bo lahko nabavil meso ali ne. Pač pa obstojajo omejitve v potrošnji mesa, ki se izvaja na ta način, da se vsak nakup mesa vpiše v kontrolno knjižico.

Četudi je oskrba na Danskem razmeroma ugodna, vendar imajo tudi Danci svoje skrbi. Vse, kar je v zvezi s premogom, je težko dobiti. Tako je omejena tudi potrošnja plina. Premog mora Danska uvažati in ga dobi v kompenzacijo za izvoz svinj. Spričo pomanjkanja premoga se je precej povečala proizvodnja šote, ki prihaja na trg v obliki briketov. Težkoče imajo Danci tudi pri oskrbi s tobačnimi izdelki. Nakup na črni borzi ni priporočljiv. Marsikdo se je pri tem že opekel. Napravil je kisel obraz, ko si je prižgal cigaro kupljeno na črni borzi, in je ugotovil, da je le zunanji lest iz tobaka.

Danska ni uvedla oblačilne karte, kar se sedaj hudo maščuje. Še pred devetimi meseci so imeli trgovci znatne zaloge tkanin, oblek in damskih nogavic. Danci so bili mnenja, da je bolj učinkovito »mrzlo« racioniranje, ki obstoja v tem, da se dopusti zvišanje cen. V resnici velja danes konfekcionirana moška obleka toliko, kolikor zaslužI povprečni nameščenec v enem mesecu. Že slaba standardna obleka velja 100 danskih kron. Obleko podraži še državni davek v višini 10 % prodajne cene.

Gospodarski položaj kmetov je bolj zadovoljiv kakor pred vojno, kajti Nemčija plača dobre in stabilne cene. Če pa je gospodarski položaj kmeta ugoden, tedaj tudi splošni gospodarski položaj ne more biti slab v državi, kjer živi 50 % prebivalstva od kmetijstva.

Draginja na Švedskem

Marsikateri površni potnik iz Evrope lahko dobi na Švedskem vtis, da je življenje še prav idealno. Toda marsikateri Šved se spominja udobja iz dobe pred vojno. Omejitve, ki jih je prinesla vojna tudi v nevtralni Švedski, so navzlic temu občutne. Švedske gospodinje imajo svoje skrbi, četudi lahko vsak dan pripravijo dobro obloženo mizo. V primeri s kritičnimi meseci zadnje zime se je položaj precej zboljšal in se danes lahko označuje kot skoraj brezskrben. Seveda ne smemo pozabiti, da je imela Švedska pred vojno izredno visok življenjski standard in da zahtevajo klimatske razmere v mrzlem severu drugačna živila kakor v toplih deželah. Tedenski obrok maščob znaša 250 g, kar je za švedske razmere malo. Neprijetno občutijo Švedi pomanjkanje sira. Obrok znaša na teden le 50 g. V normalnih časih so na Švedskem potrošili štirikrat toliko sira. Sploh so se hranili Švedi pred vojno predvsem z mesom, s kruhom in sirom, ki so danes racionirani. Obrok mesa znaša na teden 400 g, obrok kruha pa 245 g na dan. Na krušne karte se od časa do časa dobe tudi testenine. Obrok sladkorja je določen na 400 g tedensko. Zelo majhni so obroki riža. Nakup mleka je sicer neomejen, vendar je to mleko deloma posneto in vsebuje le 3% maščobe. So pa še marsikatere mnoge stvari, ki za življenje niso neobhodno potrebne, ki pa napravijo življenje prijetno. Dodelitev kave in čaja je mikroskopsko majhna, toda od časa do časa dobe potrošniki vendar eno ali drugo. Težko se dobe tudi začimbe. Omejena je oskrba z milom, tobakom, tekstilnim blagom in čevlji. Med tkaninami je prosta le prodaja svile in umetne svile, vse ostalo je strogo racionirano. Kdor si kupi obleko, si v dobi veljavnosti oblačilne izkaznice (to je v poldrugem letu) ne more več mnogo nabaviti. Pri tem je treba upoštevati, da so bili Švedi pred uvedbo racioniranja še dobro založeni. Usnjeni čevlji z usnjenimi podplati se lahko kupijo brez točk. Črna borza, ki je preteklo zimo zavzela večji obseg v glavnih mestih, je bila medtem potisnjena precej v ozadje in za oskrbo širokih slojev prebivalstva ne igra posebne vloge. V splošnem je življenje na Švedskem precej dražje, vendar je več kot znosno.

GOSPODARSKE VESTI

= **Denarni zavodi** na praznik Oznanjenja Device Marije v soboto dne 25. t. m. ne poslujejo.

= **Gospodarske vesti iz Hrvatske.** Hrvatska vlada je izdala zakonski predlog, po katerem delavci in nameščenci v industrijskih podjetjih ne smejo zapustiti dela ali zamenjati službo brez oblastvenega dovoljenja. Kršitelji tega predpisa bodo kaznovani z denarnimi globami in zaporom. — Te dni je bila v obliki trgovske tvrdke ustanovljena državna poslovna centrala za oskrbo prebivalstva, ki bo imela monopolsko pravico za nakup, vskladiščenje, predelavo in prodajo kmetijskih proizvodov. Bavila se bo tudi z uvozom in izvozom živil. — Na Korčulo, ki je sedaj osvobojena je prispela komisija Hrvatske državne banke, ki bo izvedla zamenjavo v prometu nahajajočih se lir v kune. — Da se olajša trgovinski promet z Nemčijo, so hrvatska oblastva dovolila, da smejo izvozniki v Nemčijo obtežiti vagone za 1 do 2 toni preko dopustne tovorne teže. Ta olajšava velja za določene tipe vagonov.

= **Južnovzhodne države znižujejo svoj dolg v Nemčiji.** Južnovzhodne države imajo nasproti Nemčiji precejšnje kliriške terjatve, ki so jih v zadnjem letu pričele uporabljati za nakup lastnih obveznic in delnic na nemškem trgu. Ker je Nemčija sama interesirana, da se saldo v kliringu čim bolj zmanjša, je odkup teh obveznic in delnic po možnosti olajšala. Tako je n. pr. odredila, da morajo vsi imetniki madžarskih obveznic te obveznice prisilno prodati. Kakor je razvidno iz letnega poročila Madžarske narodne banke, znašajo te repatriacije že 230 milijonov pengov (od tega odpade 200 milijonov na razne obligacije, 30 milijonov pa na delnice). V Slovaški so repatriacije dosegle že znaten znesek 350 milijonov slovaških kron. Slovaška je odkupila predsvsem delnice velikih delniških družb, ki so bile v nemških rokah. Med drugim je bilo repatriiranih 40.000 delnic slovaške Narodne banke, ki so bile ob ustanovitvi slovaške Narodne banke vpisane v Nemčiji. Kakšen obseg so dosegle repatriacije obveznic in delnic v Rumuniji ni znano, pač so dosegle v tem pogledu poučno sporočilo rumunske Narodne banke, da se je celotni rumunski dolg v inozemstvu z odkupom rumunskih državnih obveznic na inozemskih trgih v zadnjem času zmanjšal od 63.5 na 45 milijard lejev, torej za 18.5 milijarde lejev. Od tega zneska odpade precejšnji del na obveznice, ki so bile v nemških rokah. Bolgarska Narodna banka pa poroča v svojem letnem poročilu, da je za zmanjšanje salda kliriških terjatev v Nemčiji odkupila od nemških veleindustrijskih podjetij v večjem obsegu bolgarske zakladne menice, ki jih je bolgarsko finančno ministrstvo izdalo za plačilo nemških dobav tehničnega materijala na odplačilo v večletnih obrokih. O odkupu delnic bolgarskih delniških družb, ki krožijo po Nemčiji in Protektoratu, pa so v teku pogajanja med Bolgarijo in Nemčijo.

= **Nazadovanje proizvodnje zlata.** Po cenitvah iz angleškega vira je svetovna proizvodnja zlata v lanskem letu padla na 30 milijonov unč, med tem ko je znašala v letu 1942. še 36 milijonov unč, v letu 1940. pa 40 milijonov unč. V treh letih se je torej proizvodnja skrčila za 25%. Najbolj je v preteklem letu nazadovala proizvodnja zlata v Zedinjenih državah, namreč od 3.62 na 1.36 milijonov unč. Kanadska proizvodnja se je skrčila od 4.34 na 3.65 milijonov unč, južnoafriška pa od 14.1 na 12.8 milijonov unč.

Kronika

* **Radijske oddaje za italijanske miličnike.** Iz Milana poročajo, da bo oddajala družba »EIAR« posebna poročila za pripadnike republikanske fašistične milice. Miličniki so ostali po 8. septembru brez posebnih poročil.

* **Nemški šahovski program v letu 1944.** Kakor prejšnja leta, bo tudi letos velikonemška šahovska zveza priredila prvenstveni turnir, ki bo na Dunaju v drugi polovici avgusta. Naslov nemškega prvaka bo branil Lokvenc (Dunaj), ki je lani zmagal nad 16 sotekmovalci ter odnesel 83 % dosegljivih točk.

* **Po trojčkih petorčki.** Žena v argentinskem kraju Belgrano živečega Italijana Diligentija je rodila zdrave petorčke, tri deklice in dva dečka. Mati petorčkov je zadnjič rodila trojčke.

Iz Ljubljane

u— **Nova grobova.** Po težki bolezni je preminul bančni uradnik v p. g. **Milan Kenda.** K večnemu počitku ga bodo spremili v petek ob 14 iz kapele sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — Po petmesečnem mučnem trpljenju je v 55. letu starosti za vedno zapustila svojce ga. **Marija Hvala** roj. Košir, soproga vodje strojne postaje v Kočevju. Za njo žalujejo soprog Josip, hčerka Mimi, sin Ludko in številno drugo sorodstvo. Na zadnji poti bodo rajnko spremili v petek ob 14.30 iz kapelice sv. Andreja na Žalah na pokopališče pri Sv. Križu. — Pokojnima naj bo ohranjen blag spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Poštni paketi za inozemstvo.** Pokrajinska direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani objavlja: Uveden je zopet promet s poštnimi paketi za Albanijo, Belo Rusijo, Bolgarijo, Češko-Moravsko, Dansko, Estonsko, Finsko, Grško, Hrvaško, Letonsko, Litvo, Luksemburško, Madžarsko, Nemčijo, Nizozemsko, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Rumunijo, S. Marino, Slovaško, Španijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Vatikan. Paketi so dovoljeni samo do teže 5 kg. Vsakemu paketu je treba priložiti izvozno dovoljenje, ki ga izda pokrajinska uprava. Pristojbenik je na vpogled pri vseh poštah. — **Poštni paketi za Italijo.** Poštni paketni promet z ostalimi pokrajinami Italije je še vedno ukinjen. Sprejemajo se samo paketi, ki vsebujejo zdravila ali ortopedične predmete in ki jih pošiljajo proizvajalne tvrdke, lekarnarji ali pooblaščene združbe, ter paketi, ki vsebujejo semena. Za pokrajine Lazio, Marche in Abruzzi in pokrajine, ki leže južno od navedenih, se tudi taki paketi ne sprejemajo. Največja teža je dovoljena do 10 kg. Vsakemu paketu je treba priložiti izvozno dovoljenje.

u— **Petrolej za zaklonišča!** Vsi oni, ki so vložili prošnje za petrolej za nadomestno razsvetljavo v zakloniščih in dobili od mestnega poglavarstva, odd. za protiletalsko zaščito, nakazilo za nabavo petroleja, naj pridejo po nakazani petrolej najkasneje v sredo 29. in v četrtek 30. t. m. v Nabavljalno zadrugo mestnih uslužbencev, Prečna ul. 2. Po tem roku zgube nakazila svojo veljavnost. Nadaljnje nakazovanje petroleja bo objavljeno v ilstih, čim občina dobi petrolej za te namene.

u— **Delovni jubilej.** Danes bo minilo 25 let, odkar je gdč. **Pavla Janeževa** nepretrgoma zaposlena pri tvrdki Gorec. V delavnici te staroznane trgovine s kolesi in drugimi športnimi potrebščinami na Gosposvetski cesti že polnega četrt stoletja opravlja svoje posle v zadovoljstvo svojih delodajalcev pa tudi vseh kolesarjev, ki jim je v stiski potrebna strokovna pomoč. Čeprav postavno ni izučena za mehanično obrt, se vendar dobro razume na to stroko. Zato »frajlo« spoštujejo tudi njeni sodelavci, povezani v pravo prijateljsko družino. Vrsti gratulantov k delovnemu prazniku gdč. Pavle Janeževe se pridružujemo tudi mi.

u— **Ponoči še zmrzuje.** Včeraj zjutraj smo zabeležili precej občuten mraz. Živo srebro je namreč ponoči padlo na 5.4 pod ničlo. Tudi dnevna temperatura zadnje dni ni visoka, komaj da doseže 5°C, čeprav imamo spet sončno vreme. Barometer se je dvignil. Hlad zadržuje prenagli razvoj rasti in brstenja. Star pregovor pravi: Če na dan sv. Gabrijela zmrzuje, potlej slana nič več ne škoduje.

u— **Pogreb Gradiška Mirka** bo v soboto ob pol 4. uri popoldne iz Zaloga na pokopališče v Dev. Marija v Polju.

Zahvala

Po trimesečnem bivanju v Ljubljani sem zdaj prejel potno dovoljenje za Beograd. V tem času sem se prepričal, da so Slovenci, o čemer nisem niti podvomil, dobri ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih. Slovenska duša je zmožna globokih čustev in je polna usmiljenja za vsakogar. Ne morem izraziti vsega, kar čutim spričo tega, ker je moja hvaležnost prevelika. Ne zastopam interesov drugih ali kake skupine, ampak samo svoje. Čutim se dolžnega, da se posebej zahvalim bratom Slovencem na njihovem gostoljubju, ki so ga nudili meni kakor vsem povratnikom iz Italije. V Ljubljani ni osebe, ki bi jo zaprosil kakršne koli pomoči, ker vidim, v kako težkih prilikah žive dandanes tisoči Slovencev.

Bratje Slovenci — hvala vam za vaše gostoljubje! Posebna moja zahvala gre upravnemu odboru in uradnikom Slovenskega Rdečega križa. Njihovo človekoljubno in požrtvovalno delo v vsakem času bo za mlade rodove zgodovinskega pomena. Iskreno se zahvaljujem sestram SRK pod vodstvom vodilne sestre Vorinove; dne 19. t. m. so kljub hladnemu vremenu pospremile našega tovariša Ivana Žarića na njegovi zadnji poti in zastopale tako njegovo mater in štiri sestre, ki željno pričakujejo, da bi se vrnil na svoj dom. Isto dolžnost je prevzela tudi ga. Marija Malnarjeva, ki ga je stalno obiskovala v bolnišnici in poskrbela na svoj račun za njegov večni počitek. Iskrena zahvala tudi njej! Enako se zahvaljujem odboru srbske pravoslavne cerkve in g. proti Matkoviću.

Bratje Slovenci — še enkrat najlepša vam hvala za vse! Odhajajoč v Beograd nosim v srcu najlepše spomine na vas.

Zbogom! Vdani **Nikola M. Brnović.**

Hišno zaklonišče naj bo prvenstveno v kletnih prostorih in v onem delu poslopja, kjer je nad njim največ nadstropij. Kjer ni kleti, uredite kak prostor v pritličju, lahko tudi veže in prehode, kjer pa ni voznega prehoda.

Vse ukrepe protiletalske zaščite vodi oblastveno imenovani hišni starešina. Ravnajte se po njegovih navodilih!

Riko Debenjak

je naglo stopil na najvišji vrh v slovenski grafiki. V teh dneh je dovršil s suho igelo ilustracije za Dularjev roman »Krka umira«. Našo Dolenjsko je zajel v njenih lepotah tako močno in dovršeno, da so te ilustracije nedvomno med najmočnejšimi njegovimi umetninami. Sicer pa se bodo o tem prepričali vsi, ki bodo pri ljudski knjižni tomboli Zimske pomoči prejeli Dularjev roman. Pri bibliofilski tombolj pa bo šest srečnikov poleg desetih knjig prejelo v dodatnem dobitku originalne odtise Debenjakovih bakrorezov. Že samo ti oltisi bi veljali najmanj dva tisoč lir. Čez čas bodo predstavljali največjo redkost in največje bogastvo vsem, katerim jih bo podarila sreča.

u— **Dijakinje II. c razreda Drž. trgovske akademije** z gosp. profesorjem razrednikom darujejo v počastitev spomina pok. ge. Pavle Udovičeve, matere njihove sošolke, 150 lir Društvu slepih.

u— **Bogato se vam izplača** malenkosten izdatek, ako si nabavite takoj **»Delovni koledar za vrt in sadovnjak«**, ki vam zagotovi popoln uspeh pri proizvajanju zelenjave in sadja. Dobite ga v knjigarni Tiskovne zadruge.

u— **Nesreče.** 19letna hči posestnika Antonija Jarčeva iz Lukovice je kopala pesek, pri čemer se je odtrgala vrhnja plast zemlje in jo podsula; dobila je notranje poškodbe. Buh Matej, 74letni upokojenec iz Ljubljane, se je vsekal v levo nogo. Ana Tršanova iz Ljubljane se je vsekala v desnico. Glaven Stane 12letni dijak iz Ljubljane, se je vsekal v desno nogo. 36-letnega delavca Ivana Tovornika iz Ljubljane je povozil avto, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Jurija Ušana, 76letnega upok. sprevodnika drž. žel. iz Ljubljane je na Celovški cesti podrl neki voznik; ima poškodbe na glavi. Ponesrečence so prepeljali na zdravljenje v ljubljansko splošno bolnišnico.

Z Gorenjskega

Zborovanje v Kranju. Pred dnevi so se zbrali v okrožnem domu v Kranju politični vodje okrožnega vodstva, vodje organizacij in krajevni skupinski vodje iz vsega kranjskega okraja. Okrajni vodja dr Pflegerl je izpregovoril pozdravne besede. Nato so poročali krajevni skupinski vodje iz Dvora, Kranja, Škofje Loke, Predoslja in iz Sore. Sledila je splošna debata. Nadalje so poročali politični in organizacijski vodje o svojih področjih. Zvečer je okrajni vodja povabil sodelavce k tovariškemu večeru. Drugi dan je višji inženir Brähmeier predaval o nalogah oboroževalne industrije. Vodja delovnega urada v Kranju pa je razmotrival zaposlenost ob upoštevanju razmer na Gorenjskem. Na koncu je okrajni vodja Pfleger orisal politično in vojaško stanje ter je dal sodelavcem smernice in pobude za prihodnje mesece.

V Gozdu-Martuljku so se štiri dni šolale mladinske voditeljice beljaškega okrožja. Po predavanjih so se zabavale s pesmijo in igro. V bližnjem času pridejo v podoben tečaj mladinske voditeljice špitalskega in nato celovškega okrožja.

Umrl je na Koroškem dvorni svetnik dr. Edvin Komauer ki je bil lani 10. oktobra odlikovan z glasbeno nagrado koroške dežele. Ko je praznoval 75letnico, je bil dostojno počaščen. Po rodu je bil Celovčan, sin glasbenega učitelja in organista. Na graški univerzi je študiral pravo, je pa kmalu izstopil iz državne službe in se docela posvetil umetnosti. Skladal je pesmi, zbore, pravljično igro, komorne skladbe in simfonično pesnitev »Totila« ter več simfonij. Predlanskim je opešal na srcu in ni mogel več komponirati.

Oddelek za gospodinjstvo v Beljaku je zadnji čas pregledal razna gospodinjstva ter se prepričal, ali so sposobna, da prevzamejo dekleta, ki morajo odslužiti predpisani rok, ter kmetijske vajence. Pregled je bil zadovoljiv.

O dednih boleznih je v okviru ljudskega vseučilišča v Celovcu predaval višji medicinski svetnik dr. Kurt Meusburger. Opozarjal je zlasti na dalekosežne nove naloge, po katerih naj bi se preprečil dedno bolni naraščaj.

Nesreča s patrono se je primerila v Zgornji Beli. Patrono so našli otroci, ki so se začeli z njo igrati. Ko jo je razneslo, je bil šolar Gerhart Kmet nevarno ranjen in so ga prepeljali v beljaško bolnišnico. V Celovcu pa se je primerila nesreča pri razstreljevanju. Smrtno zadet je bil neki delavec, štirje drugi ranjeni delavci pa so bili prepeljani v bolnišnico.

S Štajerskega

Turneja trboveljskega rudarskega simfoničnega orkestra, ki šteje 43 godbenikov iz vrst rudarjev, se je dobro obnesla. Nastopili so v Voitsbergu, Mürzzuschlagu, Donawitzu, Kapfenbergu, Fohnsdorfu in Eisenerzu. Obisk je bil povsod številen. Orkester je igral Beethovnovo uverturo k »Prometeju« in Haydnovo vojaško simfonijo. Orkestru se obeta po teh uspehih lep razvoj.

Na prosvetnem zborovanju v Trbovljah so člani trboveljskega kulturnega krožka in po krajevnih skupinah delujoči prosvetarji razpravljali o bodočem delu. Vodja kulturnega urada Steininger je orisal prosvetno delo v vsem trboveljskem okraju. Vodja prosvetnega urada zveznega vodstva v Mariboru Taufar je pa orisal pomen proslave življenjskih praznikov in je dal potrebne pobude.

Rodiljski večer v Zagorju je bil prirejen v polni dvorani Heimatbunda. Dekliška voditeljica Franci Fritz je izpregovorila otvoritvene besede, nato so dekleta prepevala štajerske pesmi in uprizorila pravljično igro. Pihalna godba in godalni orkester sta izvajala koračnice in valčke.

Potresni sunek so zabeležili seizmografi univerze v Gradcu v noči na 15. t. m. ob 2.31 zjutraj. Tresljaj je trajal eno minuto. Potres, ki je bil lahek, so čutili v raznih krajih na Gornjem Štajerskem.

Iz Trsta

Kontrolne odredbe proti zviševanju najemnin. V Tržiču je nastalo zaradi močnega dotoka prebivalstva pomanjkanje stanovanj. Posledica je bila neverjetno zvišanje najemnin. Da se preprečijo te nezdrave razmere, je izdal tržaški prefekt odlok, po katerem morajo dobiti vsi najemodajalci praznih ali opremljenih stanovanj ali hiš pred sklenitvijo najemninske pogodbe županovo dovoljenje.

Telefonski promet z Nemčijo. Telefonski in brzojavni promet med Nemčijo in Italijo je za oblastva v Jadranskem Primorju zopet dovoljen. Druga službena mesta, privatniki in tvrdke potrebujejo za to posebno dovoljenje.

Smrtna kosa. Dne 21. marca so umrli med drugim v Trstu 48 letna Amalija Bubnič, 48 letna Antonija Hrovatin-Fatur, 41 letna Marija Švagelj, 67 letni Simon Starc, 72 letna Ema Balog vdova Graber, 76 letni Andrej Zibic, 23 letni Ivan Sorič, 80 letna Antonija Šinela, 89 letna Ida Vital vd. Bassa, 7 mesecev stari Bruno Lozej, 37 letna Frančiška Sirotič, 78 letna Marija Ellender vd. Nolda, 82 letna Josipina Čebula vd. Košuta, 46 letni Ivan Gruden, 62 letna Marija Vatovec in 92 letna Antonija Iliaš.

Himen. Poročili so se te dni v Trstu uradnik Andrej Natoli in uradnica Marieta Fabris, geometer G. Manzini in gospodinja Derna Trebic, uradnik Karel Diego in gospodinja Irma Delic, mizar Remigij Gabrieli in gospodinja Ana Udovičić, pomorski kuhar Heribert Mayer in gospodinja Silvana Pilar, pomorski natakar Alojz Garza in nameščenka Nerina Pipan, kmetovalec Jožip Mislej in gospodinja Ana Prodan. Slikar Peter Purinani in gospodinja Nela Veršič, mehanik Rudolf Trampl in gospodinja Ermila Flego, nameščenec Marij Besinjak in gospodinja Elda Kulavčič, kemik Peter Sturman in gospodinja Emilija Kraljič.

Sicilski slikar razstavlja. Slikar Josip Sorano iz Sirakuze je razstavil svoje slike v prostorih umetnostne galerije na Korzu. Slikar Angel Brombo iz Chioggie pa je otvoril svojo razstavo slik v prostorih tržaške umetnostne galerije.

Tržaški poštenjak. Ivan Giovanelli iz Trsta je našel v tramvajskem vozu proge št. 6 ročno torbico, v kateri je bilo več denarja, razen tega tudi oblačilne nakaznice, razni dragoceni predmeti in dokumenti. G. Giovanelli je izročil najdene predmete policiji, ki je ugotovila, da je v tramvaju pozabljena ročna torbica last ge. G. Vasari iz Milj.

Ponesrečenci. 61 letna gospodinja Antonija Lugnani iz Firana si je pri padcu zlomila desno nogo. 37 letnega krojača Karmina Esposita iz Julijske ulice 40 je povozil na Goldonijevem trgu tramvaj proge 6. Povoženec ima poškodbe na obeh ramah. Ponesrečil se je med delom v obratu »Ilva« 42 letni delavec Enej Parisini iz Longerske ulice 26. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

Potrditev osebnih izkaznic. Mestna občina objavlja: Imejitelji osebne izkaznice goriške občine, ki niso prejeli povabila za predložitev izkaznice v svrho potrditve, se pozivajo, da se zglasijo s svojo osebno izkaznico v uradu za osebne izkaznice v ulici Diaz 13 do 25. marca od 8. do 18. Po poteku tega roka ne bodo več nepotrjene osebne izkaznice, izdane od goriške občine, veljaven dokument osebne identitete. Njihovi imejitelji bodo zaustavljeni po policijskih organih.

Proslava 15 letnice nadškofovskega posvečenja bo na praznik dne 25. marca v goriški metropolitanski cerkvi. Goriški nadškof Margotti bo imel slovesno mašo, ob sklepu bo podelil vernikom evharistični blagoslov.

Vsak dan nezgode. 48 letni upokojenec Franc Marki iz Podgore je padel s kolesa in obležal z nevarnimi poškodbami. Njegovo stanje je precej resno. Triletni Stanislav Legiša iz Štandreža se je polil z vrelo kavo. Ima opekline po obeh rokah. Levico si je ranil med delom pekovski pomočnik Kazimir Doržak. Poškodbe po levici je dobil pri iztovarjenju težkega soda delavec F. Kraševec. Levico si je ranil pri sekanju drv 18 letni Ernest Kupin iz Solkana. 39 letni kmetovalec Alojzij Nanut iz Šentpetra je šel na drevo lomit suho vejevje. Padel je na tla in si zlomil desno podlahtnico. Pri razkladanju velikih kosov kamenja se je ponesrečil 53 letni delavec Josip Burger iz Podbrda. Ima rane na desni nogi. Levo nogo si je zlomil, ko je šel po vodo k vodnjaku, 73 letni delavec Henrik Vidmar iz Ulice sv. Gabrijela 27. Slične nezgode kakor Burgarja je doletela tudi 53 letnega delavca Josipa Busarja iz Grahovega. Ima poškodbe na levi nogi. Onesvestil se je v Ulici sv. Antona 64 letni Luka Šuligoj. Levo podlahtnico si je ranil med kmetskim delom 26-letni kmetovalec Silvi Romar iz Kanala. Vsi ponesrečenci se zdravijo v goriški bolnišnici.

V Gorici okradeni ljubljanski trgovec. 34letni trgovec Ladislav Korinšček iz Ljubljane se je mudil te dni v Gorici po opravkih. Med drugim je bil v živilskem uradu v Crispijevi ulici. Svoje kolo je pustil pred vhodom. V uradu je ostal samo tri minute, vendar je to zadoščalo, da se je med tem neki nepridiprav polastil njegovega kolesa in ga odpeljal.

Izropano stanovanje. V stanovanje 58-letne Petre Moravec so se splezali drzni tatinski zlikovci. Odnesli so več ženskih volnenih oblek, čevlje, nekaj žvil in druge potrebščine.

Iz Hrvatske

Medicinska fakulteta tudi v Splitu. Po otvoritvi zdravniške fakultete v Sarajevu obljublja hrvatska vlada tudi otvoritev medicinske fakultete v Splitu, ki naj omogoči čim večje število izšolanega zdravniškega naraščaja.

Lektorat Nemške akademije v Dubrovniku je prevzel dosedanji nemški lektor v Osieku, prof. Engesser.

Nov župan v Tuzli. Hrvatski notranji minister je imenoval za župana mesta Tuzle L. Sijerića, za podžupana pa M. Franjića.

Prva izvedba sinfoniete za mandolinski orkester. Hrvaški radio je predvajal sinfonieto v štirih stavkih z naslovom »Iz hrvaške Bačke«, ki jo je za orkester mandolin skomponiral Josip Andrič. To je prvi, nekoliko smeli poizkus, da bi se tudi v kompozicijah za mandolinski orkester uveljavili zakoni simfoničnega ustvarjanja.

Predsednik Hrvatskega Rdečega križa dr. Kurt Hühn je odpotoval v Švico, da vrne lanski obisk odposlanstva mednarodnega Rdečega križa na Hrvatskem. Hrvatski Rdeči križ je po zadnji seji vodstva razdelil blizu 6 milijonov kun potrebnemu prebivalstvu na Krku, v Mostarju, Sarajevu, Sinju in Crikvenici.

Beležnica

KOLEDAR

Petek, 24. marca: Gabrijel.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Sestrici.
Kino Sloga: Noč brez slovesa.
Kino Union: Črno na belem.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 19. ure do 5. ure!

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 24. marca: Zaprto.
Sobota, 25. marca, ob 18: **Lepa Vida.** Izven. Cene od 24 lir navzdol.

*

Debut Lada Korošča v Drami. Novoangažirani član Drame Lado Korošec, rodom iz Zagorja, bo nastopil drevi prvič v večji vlogi. Igral bo Dioniza v Cankarjevi **»Lepi Vidi«.** Mladi igralec je gojenec konservatorija, kjer je bil v Dramatični šoli učenec C. Debevca in prof. O. Šesta. Poleg tega je eden izmed mnogo obetajočih mladih basistov in študira petje pri J. Betettu. Trenotno nastopa v Drami v majhni epizodi kot hlapec v Kleistove m»Razbitem vrču«. Dioniz v »Lepi Vidi« je za mladega začetnika odgovorna naloga, v njej bo novi igralec lahko pokazal plodove svojega dosedanjega igralskega študija. — Ostala zasedba je sledeča: Lepa Vida — Šaričeva, njena mati — Kraljeva, Poljanec — Jan, Mrva — Debevec, Damjan — M. Skrbinšek, Dolinar — Gregorin, Milena — Ukmar-Boltarjeva, zdravnik — Cesar, študent — Starič. Režiser: C. Debevec. Scena: A. Gerlovičeva. Kostumi: Dagmar Kačarjeva.

OPERA

Petek, 24. marca: Zaprto.
Sobota, 25. marca, ob 14.30: **Princeska in zmaj.** Mladinska opereta. Cene od 28 lir navzdol.
Ob 18: **Gorenjski slavček.** Izven. Cene od 36 lir navzdol. Debut sopranistke Majde Zakrajšškove in tenorista Antona Uršiča.

*

Mladinska opereta J. Gregorca »Princeska in zmaj« ima za vsebino zgodbo o dečku čistega srca, ki so mu prerokovale sojenice, da bo postal kralj. Dejanje pokaže njegov boj s troglavim zmajem in rešitev princeske, pri kateri pomagajo razna bajna bitja: palčki in gozdne živali. Glavne vloge bodo igrali: o če— Marenk, mati — Koširjeva, Joško — Barbičeva, Anica — Siardova, cigan — Pianecki, kralj — Humer, kraljična — J. Boltarjeva, norček — M. Sancin. Dirigent: J. Gregorc. Režija: M. Slavčeva. Koreograf: P. Golovin. — **Za to predstavo veljajo vstopnice, datirane z 12. marcem t. l., ko je bila »Princeska« napovedana in se ni mogla vršiti.**

Oddajniška skupina Jadransko Primorje
RADIO LJUBLJANA

PETEK, 24. MARCA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30 do 7.40: poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.), koračnica. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert Malega orkestra, vodi Albert Dermelj. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.00: Komorni zbor. 18.45 do 19.00: Iz pesniškega sveta; A. Adamič. Šola v predmestju. 19.00—19.30: Koncert Kmečkega tria. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45—20.00: Glasbena medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Iz opernega sveta; pojejo: Krže Erna, sopran; Papler Albert, tenor; Gregorin Miro, bariton. 21.00—22.00: Od napeva do napeva. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. 22.10—23.00: Pod zvezdami juga.

Kultura

Četrta javna produkcija šole Glasbene Matice

Na četrti javni produkciji gojencev šole Glasbene Matice mladinskega oddelka gdč. Silve Hrašovčeve v sredo zvečer v mali filharmonični dvorani smo spet lahko ugotovili troje: da imamo mnogo domačih mladinskih glasbenih avtorjev, da razpolagamo s sposobnimi glasbenimi pedagogi in da se naša mladina z vsem veseljem oklepa glasbe. Izvajani spored je obsegal izključno slovenske mladinske skladbe, zato pa ni bil nič manj pester in zanimiv. Po nastopajočih gojenkah in gojencih bi ga lahko razdelili v dva dela, vendar so vsi učenci izvajali svoj program zadovoljivo in v skladu z dobo pouka.

Prvi je zaigral štiri Osterčeve bagatele učenec II. razreda nižje šole Janez Korenini. Potem je gojenka istega razreda Vidojka Seršičeva prepričevalno absolvirala svoje točke, in sicer Škerjančevo Na vasi, Šantlovo Dimnikar gre, spet Škerjančev Rej in Šantlovo Veverico. Kot tretja je prišla na oder Polonca Matičičeva, tudi učenka II. razreda nižje šole. Zaigrala je iz Škerjančeve zbirke diatoničnih preludijev Uspavanko, Otožnost, Podoknico in Valček.

Med naprednejšimi gojenkami je nato učenka 4. razreda nižje šole Tuša Hribarjeva sigurno odrigrala Tomčevo Predico, Sancinov Elegični valček in Mihelčičeve: Uspavanko, Zvonove ter Vrabce in strašilo. Prvi razred srednje šole je zastopala Milena Zorčeva. Njen spored je obsegel Sivicov Mikijev god in Mirce Sancinove Valček in Rej. Najobširnejši program je izvajala gojenka II. razreda srednje šole Vanda Mahničeva. Zastopani so bili Šantel z Invencijo, Premrl s skladbo Pri otrocih, Pavčič s Spomini na prvi ples in Hrovatin z Južnjaškim kolom. Zaključni točki javne produkcije sta bili štiriročna nastopa Tuše Hribarjeve in Milene Zorčeve ter Leje Pavlinove in Tatjane Korunove. Prvi dve sta zaigrali Tomčev Šopek božičnih pesmi, ki je zaradi svoje domačnosti želi pri poslušalcih največ odobravanja. Poslednji dve pa sta odigrali Tomčevo skladbo Male varijacije na pesem »od kneza Marka«.

Mala Filharmonična dvorana je bila dobro zasedena in so bili navzočni z izvajanim sporedom zadovoljni.

Novi pevci v »Gorenjskem slavčku«

Kakor je že znano iz raznih predhodnih primerov, preizkuša vodstvo gledališča mlade pevce, ki bi morebiti prišli v poštev za angažman, tako, da jih pusti nastopati v odgovornih partijah, kjer lahko pokažejo svojo vzposobljenost in pevsko znanje.

Jutri bomo imeli priložnost slišati Foersterjevo opero »Gorenjski slavček«, v kateri bodo nastopili v treh glavnih partijah mladi začetniki. To so:

Gdčna Erna Kržetova, učenka g. Ada Dariana, ki je znana opernemu občinstvu po svojem nastopu kot Marinka v »Prodani nevesti« in kot Ninon v »Gorenjskem slavčku«. Tokrat bo pela glavno žensko partijo Minke, ki je dovolj obsežna, da more v njej mlada pevka pokazati svojo pevsko tehniko in igralsko darovitost.

Popolnoma nov pojav na našem odru bo gdčna Majda Zakrajškova rodom Vrhničanka, ki bo nastopila v partiji Ninon. Petje je študirala že z osemnajstimi leti najprej pri ge Pavli Lovšetovi (2 leti), nato pri njeni hčerki Majdi Lovšetovi (1 leto). Zatem je odšla na Dunaj, kjer se je šolala pri znani dunajski pevski pedagoginji ge Rado-Danielijev (pol leta), vrnivši se v Ljubljano je nadaljevala svoj študij pri ge Loh (3 leta). Gdčna Zakrajškova je koloraturni sopran in ima v svojem repertoarju med drugimi sledeče partije: Micaela (Carmen), Matilda (Viliem Tell), Gilda (Rigoletto) in Traviato. Glede igre ji oder ni popolnoma tuj, kajti nastopala je že po raznih diletantskih odrih.

G. Anton Uršič je dramatičen tenor ki bo pel glavno moško partijo Franja. Znan je po raznih nastopih v pevskih zborih kjer je pel solistične partije in na raznih diletantskih odrih operete. Šolal se je pri prof. Župevcu (1 leto), pel v Akademskem pevskem zboru in se šolal še privatno pri vodji pevskega zbora g. Francetu Maroltu (4 leta) in pri g. Adu Darianu (2 leti). Naštudirane ima sledeče partije: Trubadurja, Pinkertona, Cavaradossija in Janka. Pevec je po rodu Ljubljančan in je diplomiran jurist v upravni službi.

Partijo Struklja, izrazito buffo vlogo, bo pel naš stari znanec g. Drago Zupan, ki je pel to vlogo v vseh dosedanjih uprizoritvah »Gorenjskega slavčka« — razen letošnjih, kar jih je bilo doslej.

Pomladanska umetnostna razstava

Nedvomno ugotavlja naša javnost z zadovoljstvom da dobiva podobno kakor v glasbeni in koncertni panogi tudi prirejanje umetniških razstav bolj in bolj oblike ustaljenih po določenih presledkih se redno vrstečih prireditev. Tako so postale večje umetniške razstave tudi v Ljubljani napeto pričakovan dogodek, ki daje celotnemu razstavnemu življenju našega mesta pomen kulturne tradicije in iz te izvirajočih družabnih običajev. Če je osredotočeno delovanje oficielnih ustanov in društev prvenstveno na izredne prireditve, na primer na jubilejne in posmrtne razstave, tedaj velja na drugi strani prizadevanje zasebnih galerij in salonov bolj uveljavljanju zasebne iniciative, v katere okviru nastopajo najlaže in najrajši umetniki poedinci, začetniki pa tudi večje ali manjše skupine že priznanih slikarjev in kiparjev.

Kakor čujemo, pripravlja Galerija Obersnel tudi za letošnjo Veliko noč obsežno in izbrano razstavo najnovejših del nekaterih naših starejših in mlajših umetnikov. Že uspela božična razstava je pokazala, da so rodila stremljenja mladega rodu glede napredka in kvalitete upravičeno pozornost občinstva, ki s potrebno uvidevnostjo in naraščajočim zanimanjem zasleduje razvoj in borbo tako starejših kakor tudi najmlajših generacij slovenske umetnosti. Kljub ovirajočim težavam, ki jih prinaša doba, in morda prav zaradi teh je pridobilo pospeševanje in razumevanje kulturnih in umetnostnih potreb v našem narodu na pomenu. Del njegovih marljivih, čeprav skromnih in nepopolnih sil na torišču upodabljajoče umetnosti bo na bližnji razstavi razodel svojo vrednost in svojo ceno.

Spomladanska razstava, ki jo prireja in organizira v svojih prostorih Galerija Obersnel, bo združila okrog 17 umetnikov in bo obsegala izbrano kolekcijo okrog 60 del, izvršenih v zadnjih šestih mesecih. V spodnjih prostorih Galerije bodo nastavljena dela pok. R. Jakopiča, pok. I. Vavpotiča, M. Sternena, F. Tratnika in drugih. Razstava se bo odprla na praznik dne 25. t. m. in bo trajala predvidoma do Velike noči, t. j. do vključno 8. aprila.

Zapiski

Timmermannsova drama o Breuglu. V naši kulturni kroniki smo že zabeležili, da je znani flamski pisatelj, tudi v naš jezik prevajani Felix Timmermanns spisal skupaj s Crau Jacobsom dramo o znamenitem flamskem slikarju Breughlu, čigar življenje je Timmermanns obdelal tudi v znanem romanu. Ta drama je imela nedavno krstno predstavo v nemškem državnem gledališču v Krakovu. Drama za razliko od prejšnjih poizkusov, ki so prikazovali boje zoper špansko gospodstvo nad Flamci, bolj poudarja kontrast med kmeti in meščani. Kmete kaže z vsemi njihovimi vrlinami in slabostmi, meščane pa slika kot oportuniste, ki v okviru velemestnega življenja sklepajo kompromise s španskimi osvojevalci. Krstna predstava te zanimive igre je imela velik uspeh.

Poljsko ljudsko gledališče v Krakovu. »Deutsche Adria Zeitung« je minule dni zabeležila, da je bilo v Krakovu slovesno otvorjeno poljsko ljudsko gledališče. Pri otvoritvi je mestni glavar dr. Krämer poudarjal, da je hotel generalni guverner s tem nuditi poljskemu prebivalstvu stalno gledališče, ki ne bo služilo priviligiranim slojem, marveč zlasti delovnemu ljudstvu. Le-to bo dobivalo za vsako predstavo določeno število prostih vstopnic, ki jih bo delila nemška oblast. Poljsko vodstvo gledališča je sestavilo repertoar z operami, operetami, dramskimi predstavami. Za ustanovitev novega gledališča sta se ob otvoritvi zahvalila prof. Petrowicz v imenu prebivalstva, 85letni igralec Senowski pa v imenu igralcev.

Specialitete poštnih znamk — sežgane

Pri pretiskavanju italijanskih znamk za znamke Ljubljanske pokrajine je veljalo načelo, da morajo biti vses ransko solidne ter tako tudi na zunaj pokazati vso resnobo prizadevanj pokrajnske uprave za red v pokrajini. S špekulativnimi nameni marsikatera država sama kultivira najrazličnejše specialitete, kakor filatelisti imenujejo znamke z raznimi pogreškami. Pri nas je bilo čiste narobe zaradi prepričanja, da tako umetno kultiviranje specialitet samo škoduje kreditu in vrednosti znamk. Vse pretiskane znamke so bile natančno pregledane in izločene so bile vse specialitete. Še prej pa moramo povedati da je Ljudska tiskarna storila prav vse, da je bilo zares izredno malo makulatur, kakor tiskarne z omalovaževanjem imenujejo za zbiralca dragocene specialitete.

Naj navedemo samo en primer skrbnosti in natančnosti Ljudske tiskarne, da bi bile znamke pretiskane čim popolneje ter s čim najmanjšo izgubo znamk. Ker posamezne pole niso bile enakomerno obrezane ter bi bili zato pritiski na znamkah premaknjeni, je za odlični pretisk znamk najbolj zaslužni mojster g. Edvard *Ažnoh* vodja strojnega oddelka, izumil poseben postopek, ki je pa dal tiskarni ogromno dela. Pripravil je namreč skrajno precizno mero ter na poli določil dve točki, nato pa skozi te dve točki dal zatakniti dve igli, da so bile tako vse pole enakomerno razvrščene. Tako zložene pole so bile še enkrat obrezane. To skrajno natančno in zamudno delo je vse pretiskavanje precej zavleklo, vendar pa z najlepšim učinkom, kar nam dokazujejo znamke same. Seveda se je tudi primerilo, da je kak pretisk ušel čez sliko znamke na beli rob, toda pri pregledu vseh znamk so bile take znamke, kjer pretisk sega na beli robček izločene. Pri milijonskem številu vseh znamk se je naravno tudi pripetilo, da se je kaka taka znamka izmuznila preutrujenim očem. Tako je prišlo v promet vendar nekaj malenkostnih specialitet, ki jih zbiralci zelo iščejo in seveda dobro plačujejo.

Ker je poštna uprava dobila nepretiskane znamke z vseh strani, je bilo tudi dosti pol tako ali tako počkodovanih, zlasti je bilo po več pol zaradi vlage zlepljenih. Ker je večina takih znamk še porabnih za frankiranje, vendar pa za zbiralca kakor koli ledirane znamke nimajo nobene cene. Pri zlepljenih polah so ostali na znamkah koščki belega papirja nad njimi ležeče pole. Zato bomo morda našli tudi kako znamko, kjer je kaka črka ali del pretiska natisnjen kar na taki beli krpici znamke. Toda zelo redko, ker so vse take znamke morale v makulaturo.

Sicer pa pri tiskanju skoraj ni bilo specialitet, prav vse pole so bile pravilno vložene, da ni bilo niti ene z obrnjenim, na glavi stoječim pretiskom. Tudi dvojnega pretiska ni bilo nobenega saj je bila samo ena pola pri poskušanju barve dvakrat pretiskana, druga pa dvakrat, toda vselej z drugo barvo. Dvotiskov torej filatelisti ne bodo našli, ker jih ni.

Prav tako pa zbiralci ne bodo imeli sreče pri iskanju pogrešnih pretiskov, čeprav so bile popolnoma po naključju štiri pole frankovne znamke po 0.75 L napačno pretiskane z nemško-slovenskim pravokotnikom, ki spada na znamko za 0.20 L. Obe znamki sta namreč rdeči in obe imata pretisk temnomodre barve. Popolnoma po kaj razumljivi in lahki pomoti so prišle namesto pravilne znamke za 0.20 L v stroj po barvi skoraj popolnoma enake znamke po 0.75 L ter tako dobile nemško-slovenski pretisk namesto pravilnega slovensko-nemškega pretiska. Že pri četrti poli je bila pa napaka opažena, takoj nato pa tudi vse znamke prečrtane z modrim svinčnikom ter tako uničene. Sam pri dveh ali treh vrednostih, razen že prej omenjenih dveh polah, je bilo pri poskušanju učinka barve nekaj pol namenoma pretiskanih z drugo barvo, kakor so bile znamke končno pretiskane. Te znamke veljajo seveda samo za eseje ali poskusne tiske ter niso prišle v promet.

Kakor je 21. februarja posebna komisija po naročilu gospoda prezidenta razžagala vse kliše je in jih s tem popolnoma uničila, tako se je po nalogu gospoda prezidenta, div. generala Leona *Rupnika*, tudi v sredo 22. t. m. spet sestala komisija k sežiganju makulatur. V Ljudsko tiskarno so prišli spet zastopniki oblasti in interesentov ter javnosti: tajnik gospoda prezidenta, fregatni kapitan Rene *Podhorsky* kot zaupnik gospoda prezidenta, tajnik gospoda prezidenta Ante *Gaber* kot strokovni svetovalec v komisiji za pretiskavanje znamk pokrajinski direktor pošte, telegrafa in telefona *dr. Janžekovič* Franc s svetnikom Vladimirjem *Bajukom* in sekretarjem Francem *Gregoričem* kot člani komisije za pretiskavanje znamk, orožniški stotnik dr Vitko *Modic* kot član komisije za pretiskavanje za policijsko upravo, ravnatelj Ljudske tiskarne Jože *Kramarič* z višjim faktorjem Vilkom *Čečem* pa kot člana komisije za pretiskavanje za Ljudsko tiskarno. Kakor k uničenju klišejev so bili pa tud sedaj v komisijo povabljeni predstavniki dobrodelnih ustanov, namreč predsednik Zimske pomoči, svetnik Narte *Velikonja*, za Dobrodelno pisarno škofijskega ordinariata dekan Matija *Škrbec*, za Urad za delovno službo in obnovo major inž. Dušan *Rožman* ter za Slovenski Rdeči križ predsednik dr Oton *Fettich*, a široko javnost je zastopal predsednik Slovenskega novinarskega društva, glavni urednik Ruda *Jurčec*.

Pod predsedstvom pokrajinskega direktorja pošte, telegrafa in telefona g. dr Franceta Janžekoviča je iz vestno preštetih, pregledanih in razporejenih makulaturnih znamk komisija izločila nekaj najzanimivejših primerov za muzejske namene. Komisija se je pri zopetnem štetju prepričala, da so bile prav vse znamke pravilno preštete, obenem je pa ugotovila, da *ne manjka niti ene znamke ter so vsi računi popolnoma pravilni*. Po dolgotrajnem pregledovanju štetju in izločitvi za muzejske namene primernih znamk so bile vse makulature pred očmi vseh članov komisije vržene v peč centralne kurjave ter je bilo ugotovljeno, da so popolnoma zgorele. Za muzejske namene odbrane specialitete in poskusni odtiski so bili pa po posameznih vrstah popisani na posebnem prejemnem in oddajnem listu ter je bil en izvod primopredajnega lista izročen freg. kapitanu Podhorskemu za gospoda prezidenta. Seveda je bil o vsem sestavljen tudi natančen zapisnik, ki so ga podpisali vsi udeleženci, nato je bil pa en izvod tega zapisnika priključen ohranjenim znamkam, zavitek pa zapečaten in tudi podpisan od vseh članov komisije, nato pa prav tako izročen freg. kapitanu Podhorskemu za gospoda prezidenta.

Prav vse torej, kar je važnega za zgodovino znamk Ljubljanske pokrajine ter za potek njih pretiskavanja, je varno shranjeno za muzejske namene *prav vse drugo je pa uničeno*. Ob zaključku spet poudarjamo, da je kakršna koli zloraba ohranjenih specialitet popolnoma izključena ter je naša znamka zares vsestransko solidna in zato tudi vsak dan več vredna.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO UNION Telefon 22-21

Najboljša veseloigra sezone s priljubljenim komikom **H. Moserjem**

ČRNO NA BELEM

Dunajski slaščičar je hotel po vsej sili, da postane njegova hči doktorica, končno pa je moral popustiti, da je dala šoli slovo in se poročila s simpatičnim dimnikarjem

V ostalih vlogah: **Elfriede Datzig, Paul Hörbiger in Hans Holt**

Predstave ob: 16. in 19.15 uri

KINO SLOGA Telefon 27-30

Nov UFA-film bogate in globoke vsebine, po noveli W. Kimmich-a, z najmarkantnejšimi filmskimi umetniki

NOČ BREZ SLOVESA

Tragična zgodba o usodepolnem srečanju, usodni ljubezni in zanemarjenem zakonu

Anna Dammann, Karl Ludvik Diehl, Hans Söhnker

Predstave ob 15., 17. in 19. uri

KINO MATICA Telefon 22-41

Zanimiva zgodba dveh mladenk, ki prideta vsaka na svoj način do življenjskega cilja. Glasba, balet!

SESTRICI

V glavnih vlogah: **Gisela Uhlen, Marina v. Dittmar O. W. Fischer**

Predstave ob delavnikih ob: 15., 17. in 19. uri

Sportne novice

Prva avtomobilska dirka

Letos bo minilo 50 let od prve avtomobilske dirke na svetu. Ta prva hitrostna preskušnja z avtomobili je bila izvedena l. 1894 na 126 km dolgi progi med Parizom in Rouenom. Razpisana je bila takrat kot »tekmovanje za vozila brez konjc. Udeležencev za to dirko je bilo prav za prav ogromno, saj sta se priglasila nič manj kakor 102 vozača s svojimi najrazličnejšimi vozili. Čudovito pestra je bila revija takratnih avtomobilov; nekateri so že obratovali z motorjem na izpuh, mnogo pa jih je bilo vmes s pogonom na paro, stisnjeni zrak, elektriko ali vodni pritisk, o enem pa je ohranjeno celo, da ga je gnala »združena sila živega in mehaničnega motorja«. Dirkači so se za to svečanost odeli malone v svatovska oblačila; v črnih suknjah in s cilindri na glavah so sedeli visoko zravnani na svojih sedežih in nekateri med njimi so si za dolgo pot vzeli s seboj tudi precejšnje obroke prigrizka.

No, in potem so se spustili v dir. Samo 15 teh vozil je srečno prevozilo vso 126 km dolgo pot in prispelo v Rouen. Zanimivo je, da je bil prvi med njimi neki Daimlerjev voz, torej nemški izdelek, ki je dosegel najboljšo povprečno hitrost, in sicer 20.7 km na uro. Ta brzina je bila za tedanje čase prava senzacija.

Že leto dni pozneje so priredite v ponovili, toda progo so podaljšali na neverjetno daljavo — 1175 km. Tudi to pot je zmagal eden Daimlerjev, ki je vozil povprečno s hitrostjo 24.5 km na uro. Ta uspeh je bil tako prepričevalen, da ni bilo nikogar več, ki bi dvomil, da bo motorno vozilo osvojilo svet, predvsem pa cesto. Avto so začeli izdelovati vsi in razvila se je velika konkurenca med izdelovalci, ki je še danes ni konec.

Drobiž po svetu

Belgija. Vodilni FC Antwerpen je premagal svojega najhujšega tekmeca moštvo Beerschota Ac s 3:2; Antwerpen ima sedaj 42:8 točkam in mu manjkata do prvenstva le še dve točki. Na drugem mestu je sedaj Anderlecht (35:15), nato pa Beerschot in Liersche SK s po 33:17 točkami.

Španija. FC Valencia je izgubil prvenstveno tekmo v Oviedu, toda kljub porazu je še zmerom na prvem mestu tabele s 35:11 točkam. Na drugem mestu je Aviacion Madrid s 30:16, potem Sevilla z 29:17 in dalje Oviedo in FC Barcelona s po 26:20 točkam.

Portugal. Novi nogometni prvak je Sporting Club Lissabon, ki ga noben udeleženec ne more več dohiteti niti teoretično.

Osramočena zapeljivka

Prizivni kazenski senat okrožnega sodišča je v torek razpravljal o prizivu ki ga je zoper sodbo prvostopnega sodišča vložila gospa Cofova. Njen mož ji ni posebno zvest, jo pretepa in ji daje premalo denarja za gospodinjstvo. Kljub temu je njen mož! Gospa Cofova ga ni voljna prepustiti drugi ne samo zaradi sebe, temveč tudi zaradi otrok.

Kljub prizadevanju gospe Cofove pa kaže njen zakon vedno večje razpoke in je zelo verjetno, da bo imelo prej ali slej besedo ločitveno sodišče. Gospa Cofova si je najbrže izbrala napačen način, da bi si znova pridobila naklonjenost svojega moža. Njena ljubosumnost ga bolj odbija, kakor veže. Da pa je upravičeno ljubosumna, je dokazala zgodba, ki jo je pripeljala pred sodnike.

Njen mož ima nekje v severnem delu ljubljanskega predmestja obrtno delavnico. V njej dela več mladih, prav mladih delavk. Ker je postaven in markantnega obraza, so mu delavke naklonjene, morda bolj, kakor je prav. Žena je zvedela, da je njen mož nekoč vse svoje uslužbenke poljubil. Res je šlo za šalo, v njej pa se je porodilo nezaupanje. Iz šale se prav rado razvije kaj resnega.

Da se nekaj takega kuha za njenim hrbtom, je zvedela, ko je njen mož odpustil eno izmed delavk. Užaljena nad njegovim krivičnim postopanjem, je delavka obiskala gospo Cofovo in ji povedala da se njen mož dobro razume z gospodično Perovo. Pripovedovala ji je, kako sta se zadnji mesec, ko je bila še v službi, poljubovala v delavnici, včasih za njenim hrbtom, včasih pa kar vpričo nje. Ko je gospodična Perova zbolela, je morala med delom večkrat na zrak. Njen mož ji je drugoval in sta dolge ure prebila za hišo na soncu. Drugi so ženi zopet povedali da so videli njenega moža pred kinom v družbi gospodične Perove. Domnevali so, da sta skupno obiskala predstavo, ker je imel njen mož v rokah dve vstopnici. Gospa Cofova je bila prepričana, da ji je mož nezvest in da mora poseči pravočasno vmes, sicer ga bo izgubila.

Nekega dne je poiskala zapeljivko in zahtevala od nje, naj pusti njenega moža pri miru. Šla je tudi na njen dom. Gospodična Perova pa se ni hotela vdati brez boja. Napravila je nedolžen obraz in ogorčeno zavrnila obdolžitve gospe Cofove. Še več! Poiskala si je dobrega odvetnika in vložila zoper gospo Cofovo tožbo, češ da jo je žalila. Odločno je zanikala, da bi imela z njenim možem intimnejše odnose.

Na prvi stopnji je gospodična Perova uspela. Sodnik je bil mnenja, da gre za prestopek po § 299 kaz. zakona in zato ni dopustil vseh dokazov v škodo — obtoženke, čeprav bi bil moral ta paragraf uporabiti v njeno korist. Saj je ona branila svoj zakon in svojo družino, mir svojcev pred motnjami, ki jih je povzročala zapeljiva gospodična Perova. Že prva sodba pa je v razlogih ugotavljala, da gospa Cofova ni imela namena tožiteljice obrekovati ali žaliti, temveč jo je hotela samo odvrniti od svojega moža.

Gospa Cofova se je pritožila, čeprav je bila kazen denarna in pogojna. Zahtevala je, naj prizivni senat sodbo razveljavi in jo oprosti. Ugotavljala je, da ni imela namena obtoženke žaliti, če pa je bila v zmoti, je bila v opravičljivi, ker so jo vse priče informirale o stikih med tožiteljico in njenim možem, da je mogla sklepati na ožje odnose. Senat je zaslišal dve priči, ki sta izpovedali kakor pred prvim sodnikom. Po kratkem posvetovanju je dal gospe Cofovi prav. Razveljavil je sodbo in jo popolnoma oprostil. Bil je mnenja da je toženka svoje očitke tožiteljici iznesla osnovano in da je branila čast in mir svoje družine in svojih otrok. Kazniva bi bila le, če bi njeni očitki ne imeli podlage. Tudi za žalitev namen ni dokaza in ni prekoračila svoje pravice.

Mali oglasi

Službo dobi

DELAVCA za gospodarska in vrtna dela sprejmem za boljšo plačo. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6773-1a

ZASLUŽEK dober s prodajo toaletnega predmeta, potrebnega vsaki ženski. V poštev pridejo moški in ženske. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebna kavcija 70 lire«. 6768-1a

SNAŽILKO iščemo za takojšen nastop. Zglasiti se pri: Organisation Todt, Poljanska 8. 6666-1a

Čevlj. POMOČNIKA za stalno takoj sprejme Jerovšek Jože, Dunajska cesta 12. 6673-1a

BRIVSKO POMOČNICO ali praktikantko sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno mesto«. 6665-1a

POSTREŽNICO sprejmem. Zalokarjeva 14. 6696-1a

Frizersko VAJENKO pridno, mlajšo moč, iščem za takoj. Frizerski salon Batinic, Vrhnika. 6747-1a

DEKLE vešče vseh hišnih poslov in kuhe, sprejmem takoj. Plača in hrana prav dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6742-1a

Prodam

ELEKTROMOTOR (dinamo) za luč, zaprt, istosmerni tok, A. E. G., 150 V, 5 Ks, 700 obratov, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6606-6

PRODAM: platnene ruhe, kompletno čisto postelje, omaro, moške galoše št. 43, damske št. 41, damske semiš sandalnarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

KINO KAMERO, 16 mm, prvovrstno, prodam. Na ogled iz priložnosti v drogeriji »Hermes«. 6556-6

MIŠI, PODGANE in ščurke zanesljivo poboni te s strupom, ki ga dobite v drogeriji **KANC**, Židovska 1. 6532-6

PRODAM: temnomodro blago in volnen svetlomoder karo za damski spomladanski plašč ter nekaj štren bele pavole. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6782-6

JEDILNI PRIBOR rie prost, za 6 oseb, 24 komadov, in kuhinjsko tehtnico, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6669-6

RADIOAPARAT štiricevni, skoraj nov, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6680-6

KUHINJSKO OPRAVO moderno, novo, ugodno prodam. Ogled od 13. do 15. ure: Knaflova (Dvorakova) ulica 12, pritličje, levo. 6703-6

TRIDELNO KREDENCO novo, kvasno, z marm. mizo in stoli, prodam. Komenskega ul. 24, dvorišče. 6697-6

STENICE, ŠČURKE, PODGANE zanesljivo uniči Zavod za pokončevanje mrčesa in golazni Zor Adolf, Tavčarjeva ulica 4/III, levo. 6724-6

Perzijsko PREPROGO 1×2 m, ugodno prodam. Ogled od 12.30 do 15. ure: Pražakova 10/II, levo. 6707-6

GOZDNI POSESTNIKI! Večje število petletnih presajenih smrekovih, triletnih borovih sadik in triletnega amerikanskega jesena, kakor tudi večjo množino smrekovega semenja proda Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Bleiweisova cesta 1/I, kjer se dobijo tudi vsa pojasnila. 6670-6

OTROŠKO POSTELJO, omaro za perilo in ženske čevlje št. 39 prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6704-6

PREPROGO (TEKAČ) kokos 6.40 m dolgo, v najboljšem stanju, ter srebrni desertni servis, ugodno prodam. Gosposvetska 10/I., desno, Rataič. 6748-6

KONCERTNE CITRE dobro ohranjene, prodam. Hranilniška ulica 3, pritličje, levo. 6751-6

RADIO 5+1, »Orion«, izboren, prodam za 8000 lir. Ogled od 6. ure zvečer dalje: Nunska ul. 17, pritličje, levo. 6781-6

Zaslužek

VOLNO dam v predenje. Vešči tega dela naj se javijo na ogl. odd. Jutra pod »Predem volno«. 6631-3

Kupim

SREBRNE PREDMETE srebrn denar ter razne dragocenosti kupim. Ponudbe poslati na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Srebro«. 6575-7

PLETILNE STROJE tudi rabljene, ploske in okrogle, na ročni in motorni pogon, takoj kupimo. Ponudbe na Servis Biro Selenburgova ul. 4. 6432-7

ZNAMKE kupujem celotne zbirke, tudi prekomorske. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Zbirka«. 6140-7

ZNAMKE edinih Pokrajinskih izdaj tudi kompletne garniture, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pokrajinske«. 4077-7

ZNAMKE kompletne zbirke ali posamezne partije, tudi prekomorske, kupim. Ponudbe pod »Znamke« na ogl. odd. Jutra. 3524-7

DROGOVE za iztepavanje preprog kupim. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra pod »Preprogev«. 6776-7

ZNAMKE Brezdomci rdeče, kupim ali zamenjam za druge. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjava«. 6765-7

VOLNO spredeno, v poljubni barvi, za tkanje blaga, kupim nekaj kg. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Volna 8944«. 6650-7

MOTOCIKEL 500 cm3 v odličnem stanju, kupim takoj. Novejše znamke, malo vožen. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »500 cm3«. 6525-7

KOSNJO v bližini mesta kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Košnja«. 6682-7

KARTOTEKO ozioma zaboček zanjo kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pripravna«. 6683-7

KOLESA moška in moška, kupuje trgovina »Proletet«, nasproti frizerske delavnice. 6081-7

DELAVNICOM dobro ohranjen, kupim ali vzamem na posodo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Metronom«. 6699-7

STARO POHIŠTVO vsakovrstno, kupim. Omare visoke, nizke, postelje, zimnice, otomane, fotelje, zofe, postenjino in vse druge predmete. Marija Golob, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29. 6752-7

KUPIM: starinsko, uloženo mizico (po možnosti Empire), z istimi fotelji, eventualno tudi omaro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Staro«. 6784-7

VREČE prazne cementne in slične papirnate, kupujemo. PETROLNAFTA, Ciril-Metodova (Tyrševa) 35a. J-380-7

GOJZERJE št. 43 ali 44, dobro ohranjene, kupim ali zamenjam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novi čevlji«. 6728-7

V najem

TRGOVSKI LOKAL v sredini Ljubljane, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lokal v centru«. 6675-17

SUHO SKLADIŠČE lahko tudi manjše, po možnosti s prostorom za pisarno, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blizu centra«. 6679-17

KOSNJO vzamem v najem. E. More, Smartinska cesta 11. 6684-17

TRGOVSKI LOKAL s stelažami ali brez, vzamem v najem takoj. Naemnina zajamčena v naprej. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6685-17

Posest

PRODAM: delavniško poslopje, novo, zazidane ploskve 200 kv. m; pritlično hišo ob Celovški cesti. Na parceli se lahko sezida trinadstropnico; parcele v vseh delih mesta, nekaj parcel naprodaj že po 60.000 lir. — Realitetna pisarna Andrej Zajec, Tavčarjeva ul. 10. 6582-20

IŠČEM DRUŽABNIKA v višini Lir 700.000.— k podjetju, ki daje 50% čistega dobička. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velik dobiček«. 6674-20

PARCELO v mestu ali okolici za ca. 50.000 lir, kupim takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Manjša parcela«. 6729-20

Stanovanja

Enosobno STANOVANJE s kuhinjo iščem v centru ali v Trnovem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točni v plačilu«. 6602-21a

DAM NAGRADO stranki, ki bi mi odstopila stanovanje ene ali dveh sob s kuhinjo, po možnosti z uporabo plina. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6686-21a

Sobe išče

PRAZNO SOBO za takoj išče samostojna gospodična. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6733-23a

OPREMLJENO SOBO v centru mesta, s posebnim vhodom, išče gospodična za 1. april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center«. 6780-23a

OPREMLJENO SOBO s souporabo vrta, v pritličju ali I. nadstr., iščem na Mirju za takoj ali za 1. april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra plačnica«. 6777-23a

Razno

Hiromantinja MARIJA Vam točno označi Vašo življenjsko pot. Sprejema od 10. do 12. in od 14. do 17. Ob nedeljah od 10. do 12. Novi trg 1, I. 6.21-37

MOŠKO ali ŽENSKO predvojno blago, za obleko, dam onemu, ki mi preskrbi komfortno dvo- ali trisobno stanovanje v centru. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ugodna prilika«. 6273-37

MOŠKO KUČMO iz črnega krzna in očala sem izgubil. Pošten najditelj naj odda oboje v ogl. odd. Jutra proti zelo dobri nagradi. 6687-37

ZAVITEK NOGAVIC ki jih je pozabila, dobi stranka v trgovini Pavlin Franc, Kongresni trg. 6664-37

DOTIČNO OSEBO ki se je nahajala skupaj z Janezom Štimcem v Pescari v Italiji v zaporu, prosim, naj pusti svoj naslov v ogl. odd. Jutra zaradi pošiljatve pod: »Štimac Antone«. 6685-37

NOGAVICI dve različni, sem izgubila dne dopoldne v tramvaju proti Viču. Najditelja naprošam, da jih odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 6783-37

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Amater, Adam sam ni dobro biti, Brezplačno, Čevlji 37, Častna zadeva, Dobra naložba denarja, Dobra moč, Dobro ohranjena, Dober plačnik, Dobrega, Dobro blago, Dravlje, Ekonom 48, Fabrikant, Foto Ljubljana, Globok, Gostilna, Gojzerice, Harmonija, Hubertus, Industrija 35, Jedilna miza, Kuharica, Kupim takoj, Kupec, Kovčeg, Kupim gnoj, Lir 1000, Lir 60.000, Lepo, Leksikon, Ljubljanica, Motor 100, Mercedes, Mesečni zaslužek 8000, Mirna in mnogo odsotna, Mnogo odsotna, Nijva 3000 kv. m., Nujno, Najceneje, Nemški ing., Imitacija, Nastop takoj, Pavšalno 35.000 lir, Pogodba, Pokrajinski, Preprosta in čista, Pod Rožnik, Perfektno, Pomoči potrebna, Primorec, Perfektnost, Provorsten, Potrebujem takoj, Pošteno dekle, Pianino-klavir, Rjuhe, Radio dobro plačam, Resna, Rabim denar, Remiza, Rabim 6900 lir, Radione 1941, Sem bolehna, Stalen gospod, Sredina, Sodi, Skrbno, Samostojna, Sprejmem sobo, Gosposvetska cesta 13/96, Samec, Stalna služba 100, Snažno, Starejša, Štiri minute od tramvajske postaje, Takoj elektromotor, Trgovka, Trenčkot, Tajnost zajamčena, Točen plačnik, Ugodno 1944, Ugodni pogoji, Uspešna praksa, Ugodna cena, Vajenka, Vaje, V pričakovanju, Zgodovina, Zlata jama, Zdravje in lepota, Za dvo- ali tristanovanjsko, Zamena, Za trinadstropnico, Zmožne, Znotraj bloka, Živila in kurivo preskrbim sam, Želim manjšo, 1000 lir, 2000 do 3000, 8 mm kamera, Dvo- do trisobno, 2 osebi, 3000 do 5000.

†

Izgubil sem za večno svojo

MICIKO

Poslovil se bom od nje v soboto, dne 25. t. m. ob 5. uri popoldne iz kapelice sv. Janeza na Žalah.

Ljubljana, dne 23. marca 1944.

BINE NOVAK

†

Dotrpela je naša ljubljena

MICI VIDMAR

Pokopali jo bomo v soboto, dne 25. t. m. ob 5. uri pop. z žal. kapele sv. Janeza, k Sv. Križu.

Ljubljana, Kranj, Mengeš, dne 23. marca 1944.

Družine:
VIDMAR, PESTOTNIK, UČAK

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da nas je po petmesečnem trpljenju v 55. letu starosti za vedno zapustila naša dobra žena, zlata mamica, stara mamica, sestra, gospa

MARIJA HVALA

roj. KOŠIR
SOPROGA VODJE STROJNE POSTAJE V KOČEVJU

Pokojna počiva na žalah v kapelici sv. Andreja.

Na zadnji poti jo bomo spremili v petek 24. t. m. ob ½3. uri popoldne.

Kočevje, Ljubljana, Novo mesto, Trst, Kamnik, Beograd, dne 22. marca 1944.

Žalujoči soprog JOSIP, neutolažljiva hčerka MIMI in sin LUDKO, mati MARIJA KOŠIR, brata LUDVIK in FRANCELJ, zet OSKAR, vnukinja MAJDICA, svakinja DINA KOŠIR in ostalo sorodstvo

---

A. E. Weirauch: 11

VELIKI GOSLAČ

Roman

»Tedaj jih obesite na podstrešje!« je odločno rekla grofica. »Tako daleč ne gre pretiravati pietete! Vaše stanovanje je prava starinarnica! Zakaj kazite svojo krasno opravo z vsem tem bric-à-bracom? Sama darila? Sama ročna dela vaših častilk? In to morate tako razstavljati? Ali je to res pieteta ali samo umetniška nižemurnost, draga? Vsekako je — stari eni ne smete zameriti — nekoliko neokusno.«

»Obljubim vam, gospa grofica, da bo jutri izginilo! Vse... z nekaterimi izjemami kakopak... se pravi, razen tistih nekaj reči, ki pričajo o umetniškem okusu in so mi hkrati dragoceni spomini na posebno visoko spoštovane ljudi.«

»Vse.« je strogo rekla stara gospa, in njen lornjon je v širokem zamahu kakor nož zarezal v zrak. »Vse! Ako začnete delati izjeme, ostane polovica teh stranot ohranjena, samo zato, ker prihajajo iz ljubih rok. Obljubite mi, Mario! Nobene izjeme! In jaz vam zato obljubim, da vas nikoli več ne osrečim s kakim ročnim delom! Ne, ne, nobenih vljudnih puhlic! Hotela sem vam dati dober nauk... zdaj pa sama ne vem, kateri izmed naju je drugega poučil!«

Nobeno oporekanje ni zaleglo, pametna žena je smeje se ostala pri svojem mnenju... a katero je bilo njeno lastno darilo, je ostalo za vekomaj uganka. Izginilo je z ostalimi vred v zevajočem žrelu skrinje in ni nikoli več zagledalo belega dne.

Inge je poznala to zgodbo in je slovesno obljubila, da mu nikoli ne izveze blazinice za zofo. Toda Mario ni nehal obžalovati da ni bil pripravil zanjo tablice čokolade.

»Že vem!« je mahoma vzkliknil, vesel kakor šolarček. »Podarim vam kratko in malo nekaj, kar imam že tu! Si hočete kaj izbrati? Ne, ne iz skrinje! Nikar se ne bojte. Oglejte se in mi povejte nekaj, kar bi vam bilo všeč.«

»Oh, nikar ne uganjajte neumnosti!« je rekla Inge, pazeč se, da ji ne bi oči slučajno obstale na čem. »Res nimate vzroka, da bi me še obdaroval!«

»Vzroka?« je ponovil. »Ali mislite s tem dolžnost ali pravico?«

»Dolžnosti že celo ne, o tem sploh ne more biti govora.«

»Torej hočete reči, da nimam pravice?«

»Pravice! Pravico imate, da delate, kar vas volja.«

»Nu torej. Dobro, da sprevidite. Volja me je, da vam podarim za božič majhen spominek. To pa že vidim, da ne bo z izbiranjem nič. Kako mučno bi bilo, če bi si izbrali mojega Ostada, ki tolikanj visim na njem!«

»Premislila bi se!« se je Inge zasmejala.

»Premislili, kaj pak, pri vsem, kar bi utegnilo imeti kako vrednost. Da bi pa vzeli prazno škatlico od vžgalic, bi se mi zdelo spet nesmiselno. Veste kaj? Prepustite izbiro meni... poiščem vam nekaj, kar lahko utrpim in kar vam vendar ne bo povsem odveč...« Tako govoreč je hodil okrog in se delal, kakor da išče nekaj izbire. »Počakajte... že vem! Čeden spominek in vendar ne dragocenost... tako bo najbolj prav...« Prinesel je iz predsobja temno leseno skrinjico z umetnimi bakrenimi okovi malajskega rokodelca: »Bi vam bila všeč? Kar obdržite jo, prosim!« S temi besedami ji je potisnil skrinjico v upirajoče se roke.

»Ne, to vendar ne gre...« je obotavljajoče se rekla.

»Da se ne da odpreti, mislite?« jo je prehitel. »Pač, z klopnico morate vzdignitti, če jo hočete odpreti! Lahko jo imate za spravljanje dragotin ali cigaret... ali zaljubljenih pisem... Evo, takole se odpira!«

Vzdignil je pokrov in skrinjica je bila do roba polna denarja... Mario je bil kar na slepo vrgel vanjo še pest srebra.

Inge jo je skoraj prestrašeno odrinila: »Denar je v nji!«

»Oh da, res, Jožef mi je že pravil.« je rekel Mario kakor tja v en dan. »Zvesto in pridno ste plačevali svoje ure, Jožef pa je zvesto in pridno deval denar v to skrinjico. Tako vam je postala čeden hranilnik.«

»Ne!« Inge je zardela kakor mak. »Res ne gre... preveč je...«

»Vidite, tako se mnenja razlikujejo... za vas je preveč, zame pa premalo. Nočem vas žaliti, ko vam ga vračam... a vi bi me užalili, če bi me silili, naj ga sprejmem. Takrat sem vam v prvem trenutku povedal nekakšen znesek, sam ne vem, koliko... najbrže z namenom, da bi se vas znebil. Zdaj pa se vas ne maram več znebiti. To nima z najfinim prijateljstvom nikakega opravka. Nadarjene mlade ljudi sem poučeval zmerom zastonj... in da bi vas pristel med nenadarjene, menda ne zahtevate?«

Tudi po božičnih počitnicah je preživljal Mario velik del svojega prostega časa z Ingo. Toda njegov prosti čas je bil omejen. Koncertna potovanja so se kopičila, danes je poletel z letalom v Amsterdam, jutri se je v spalnem vozu odpeljal na Dunaj. Seznanil je Ingo z mladim pianistom, ki jo je spremljal med poukom in s katerim se je morala učiti v času njegove odsotnosti.

Mladi Südekum je imel cel krog prijateljev in sošolcev, ki so deloma spet skupno študirali z Loro Petersenovo. Tako je prišla Inge v živahno občevanje z mladimi ljudmi svojih let in zanimanj. Sprejali so se in svirali ter govorili o glasbi — časih pa tudi nekoliko ljubimkali in opravljali. Postrežba na teh družabnih večerih je bila na vso moč preprosta. Kdor je imel slučajno kaj cvenka v žepu, je prinesel s seboj steklenko cenenega vina ali zavojček keksov, škatlico cigaret ali tudi klobaso »od doma«. Kar koli je bilo, so si pošteno delili. Časih je bilo zbranih v tesni sobici po deset ali dvanajst ljudi, ki so sedeli na postelji, ker ni bilo stolov ali pa čepeli na tleh. Nikoli ni šlo za to, kdo ima najbolj prostorno stanovanje ali največ posode. Lahko si jedel s prsti, kozarec za izpiranje ust je romal iz rok v roke... važno je bilo samo, da so gospodinja in sosedje trpeli glasbo. In to je bilo največkrat tam, kjer je bil prostor najbolj skopo odmerjen.

Skupaj so obiskovali vse važne koncerte, seveda na najcenejših prostorih, in strogost kritike se je prav tako malo ustavljala pred najslavnejšimi imeni kakor pred tovariši, s katerimi je spajalo tega najboljše prijateljstvo, drugega pa morda še nežnejše vezi.

Inge se je v tej družbi izvrstno počutila, čeprav je stala v nji tako rekoč le z eno nogo. Ne da bi si količkaj prizadevala, je zavzemala skoraj izjemen položaj. Nikti ni bila starejša od drugih niti ne bogatejša z znanjem ali sredstvi. Proti vsem je kazala dobrohotno in iskreno dasi malce hladno prisrčnost. Ni se spotikala nad načinom občevanja, ki je bil močno neprisiljen.

Schriftleiter - Urejuje: Davorin Ravljen. — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag: Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant. — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle - Za »Narodno